

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy

2012 - 2016

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

Úvod	4
1. kapitola - Krajská specifika ovlivňující vývoj vzdělávací soustavy	5
1.1 <i>Demografická prognóza</i>	5
1.2 <i>Vzdělanostní struktura obyvatelstva</i>	10
1.3 <i>Struktura a vývoj trhu práce</i>	12
2. kapitola – Stručná analýza plnění DZ HMP 2008	14
2.1 <i>Dosažený stav vzdělávání a vzdělávací soustavy v HMP v období let 2008 – 2011</i>	14
2.1.1 <i>Zvyšování kvality a modernizace vzdělávání</i>	14
2.1.2 <i>Vytváření podmínek pro osobnostní rozvoj dětí, žáků a studentů</i>	17
2.1.3 <i>Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků a jejich další vzdělávání</i>	19
2.1.4 <i>Další vzdělávání v rámci celoživotního učení</i>	20
2.1.5 <i>Harmonizace struktury vzdělávacích příležitostí v HMP</i>	21
2.2 <i>Kvantitativní rozvoj vzdělávání v HMP na jednotlivých úrovních vzdělávací soustavy</i>	22
2.2.1 <i>Předškolní vzdělávání</i>	23
2.2.2 <i>Základní vzdělávání</i>	23
2.2.3 <i>Základní umělecké vzdělávání</i>	24
2.2.4 <i>Zájmové vzdělávání v domech dětí a mládeže</i>	25
2.2.5 <i>Střední vzdělávání</i>	25
2.2.6 <i>Konzervatoře</i>	26
2.2.7 <i>Vyšší odborné vzdělávání</i>	27
2.2.8 <i>Speciální školství</i>	27
2.3 <i>Financování regionálního školství</i>	29
2.3.1 <i>Výdaje HMP na školství za období 2008 – 2011</i>	29
2.3.2 <i>Předpoklad čerpání finančních prostředků z ESF v období 2007 – 2013</i>	30
3. kapitola – Priority a rozvoj vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech.....	33
3.1 <i>Předškolní vzdělávání</i>	33
3.2 <i>Základní vzdělávání</i>	35
3.3 <i>Střední vzdělávání</i>	36
3.4 <i>Vyšší odborné vzdělání</i>	39
3.5 <i>Speciální školství, pedagogicko - psychologické poradenství</i>	40
3.6 <i>Základní umělecké vzdělávání a zájmové vzdělávání</i>	42
3.7 <i>Průřezová témata</i>	43
3.7.1 <i>Komunikační kompetence v cizích jazycích</i>	43
3.7.2 <i>Informační a komunikační technologie</i>	43
3.7.3 <i>Prevence sociálně patologických jevů</i>	44
3.7.4 <i>Vzdělávání k udržitelnému rozvoji</i>	45
3.7.5 <i>Péče o talentované žáky</i>	45
3.7.6 <i>Celoživotní učení a další vzdělávání</i>	46

4. kapitola - Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání	47
5. kapitola - Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků	48
6. kapitola - Ekonomická část DZ HMP 2012 - 2016	50
Závěr	53
Seznam použitých zkratk	54
Seznam použité literatury	56
Seznam tabulek	57
Seznam grafů	58

Úvod

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy na roky 2012 – 2016 (dále jen DZ HMP 2012 - 2016) je strategickým dokumentem HMP pro oblast vzdělávání, jehož zpracovatelem je odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu HMP, oblast financování zpracoval odbor rozpočtu Magistrátu HMP. Jeho úkolem je vyhodnocení a aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy, který byl schválen Zastupitelstvem HMP v březnu 2008 (dále DZ HMP 2008).

DZ HMP 2012 - 2016 je zpracován v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon). Strukturu, obsah, postup zpracování a termíny předkládání a zveřejňování DZ upravuje vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění vyhlášky č. 225/2009 Sb.

DZ HMP 2012 - 2016 vychází ze strategických dokumentů ČR i hl. m. Prahy, z odborných publikací, zejména Českého statistického úřadu, Ústavu pro informace ve vzdělávání, Národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dříve Národní ústav odborného vzdělávání, Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Institut pedagogicko - psychologického poradenství), Národního vzdělávacího fondu, Národního institutu dalšího vzdělávání a z výstupů mezinárodních projektů EU a OECD. Opírá se rovněž o podklady a informace z Útvaru rozvoje hl. m. Prahy, odborů Magistrátu HMP. Při zpracování DZ HMP 2012 – 2016 bylo rovněž využito poznatků a odborných stanovisek ředitelů škol a předsedů školských asociací. Velmi důležitým zdrojem byly podklady zaslané jednotlivými MČ HMP.

1. kapitola Krajská specifika ovlivňující vývoj vzdělávací soustavy uvádí specifické rysy pražského regionu, které významně ovlivňují vzdělávací soustavu na území HMP. Jsou to struktura a vývoj regionálního trhu práce a jeho potřeb, ekonomický vývoj a životní úroveň, skladba lidských zdrojů a demografický vývoj.

2. kapitola Stručná analýza plnění DZ HMP 2008 hodnotí naplňování priorit a cílů stanovených DZ HMP 2008 a prezentuje kvantitativní rozvoj vzdělávání v HMP na jednotlivých úrovních vzdělávací soustavy.

3. kapitola Priority a rozvoj vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech formuluje priority pro období 2012 - 2016, z nich odvozuje cíle a stanovuje aktivity, kterými by se tyto cíle měly naplnit. V podkapitole 3.7 Průřezová témata jsou uváděny důležité oblasti, kterým je třeba věnovat mimořádnou pozornost a rozvíjet je napříč vzdělávací soustavou.

4. kapitola Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání klade důraz na monitorování výsledků vzdělávání žáků, vlastní hodnocení škol, zjišťování úrovně vzdělávání v HMP v mezinárodním srovnání a zlepšení výuky a systematického hodnocení kvality vzdělávání v programech odborného vzdělávání.

5. kapitola Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků vyjadřuje cíle a stanovuje aktivity, které mají vést k vyšší profesionalitě pedagogických pracovníků škol a školských zařízení na území HMP. Jedná se o aktivity vedoucí k doplňování odborné kvalifikace, jejímu prohlubování a rozšiřování.

6. kapitola Ekonomická část DZ HMP 2012 - 2016 se zabývá stanovením orientačních výdajů na vzdělávání na období let 2012 –2016 s ohledem na demografický vývoj. S ohledem na připravovanou reformu financování regionálního školství se jedná o hrubé odhady vycházející ze současného systému financování.

1.kapitola - Krajská specifika ovlivňující vývoj vzdělávací soustavy

Praha je 14. největší město Evropské unie. Sídlí zde prezident republiky, vláda, většina ústředních státních orgánů a státních institucí, ústředí většiny politických stran a množství dalších organizací a firem. Praha je celostátním centrem školství, je tu největší koncentrace škol všech stupňů, druhů i typů a vědeckých a výzkumných pracovišť. Zcela mimořádné je postavení Prahy ve vysokém školství. V souvislosti s vysokou koncentrací vysokých škol se liší i skladba středních škol, kde mají výrazně vyšší zastoupení střední školy s všeobecným zaměřením, zejména gymnázia. K této skutečnosti přispívá i fakt, že do pražských středních škol dojíždí za vzděláváním velký počet žáků ze Středočeského kraje (ve školním roce 2010/11 dojíždělo ze Středočeského kraje 14 652 žáků).

1.1 Demografická prognóza

Rozložení obyvatelstva Prahy

Rozložení obyvatelstva Prahy není dlouhodobě stabilní. Pro Prahu stejně jako pro všechna velkoměsta je specifickým trendem vysídlování centra a nárůst obyvatel v příměstských částech. Tento trend je zřejmý na příkladu MČ Prahy 1 a MČ Prahy 2, kde od roku 2001 dochází k postupnému snižování počtu obyvatel. Naopak v okrajových částech, jako je MČ Praha 21 a 22, došlo k podstatnému navýšení. Viz následující přehled.

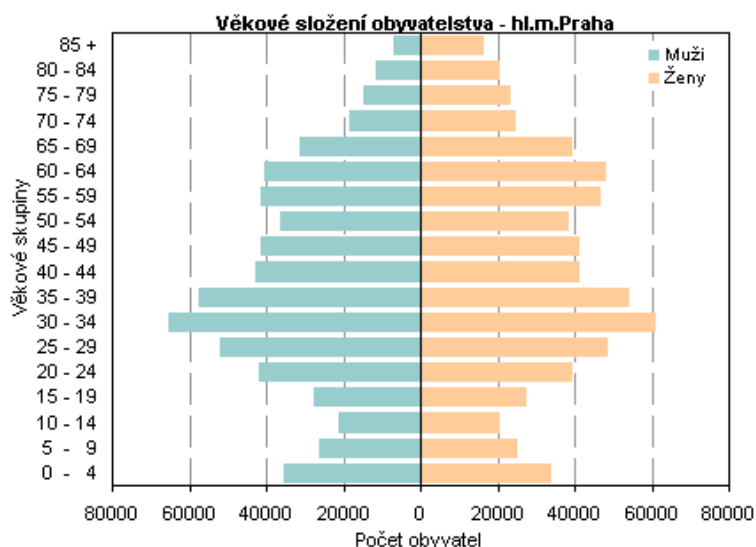
Tab. č. 1 Rozložení obyvatelstva Prahy podle správních obvodů v letech 2001 – 2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
SO Praha 1	34 241	33 502	33 039	32 597	32 247	31 582	30 838	30 509	30 356	30 089	29 791
SO Praha 2	50 494	49 559	49 063	48 501	48 144	47 445	46 800	48 414	49 295	49 330	49 167
SO Praha 3	72 473	71 450	70 954	70 574	70 602	69 973	69 906	72 574	73 339	73 321	73 667
SO Praha 4	136 563	135 608	135 619	135 341	136 075	135 865	136 984	137 991	138 254	137 484	136 974
SO Praha 5	78 899	78 845	79 673	80 578	81 615	82 440	83 248	85 612	86 847	86 629	86 729
SO Praha 6	109 300	108 228	108 326	108 569	108 846	109 147	109 448	111 010	112 250	113 010	114 268
SO Praha 7	41 584	41 006	40 697	40 445	40 476	40 469	40 756	42 139	42 474	43 206	43 359
SO Praha 8	107 610	106 325	105 610	105 037	106 005	106 573	107 379	108 942	110 097	110 834	111 435
SO Praha 9	41 640	41 780	42 316	42 828	43 829	44 882	46 196	49 223	51 564	53 406	54 379
SO Praha 10	108 136	107 291	106 720	106 939	107 610	108 195	109 095	111 219	111 475	110 739	110 832
SO Praha 11	84 798	84 289	84 134	84 052	84 150	84 106	84 252	84 484	84 711	84 934	85 030
SO Praha 12	62 480	62 211	62 633	62 645	63 148	63 556	64 418	65 392	65 231	64 749	64 892
SO Praha 13	54 650	54 849	55 429	56 096	57 258	58 329	59 339	60 844	62 532	64 090	65 510
SO Praha 14	38 769	39 638	40 496	41 905	43 068	44 022	45 150	46 480	47 314	48 076	48 609
SO Praha 15	37 390	37 154	37 227	37 616	37 995	38 710	40 106	41 980	43 198	44 168	45 140
SO Praha 16	18 723	18 982	19 321	19 669	20 110	20 567	20 967	21 699	22 335	22 576	23 007
SO Praha 17	26 187	26 172	26 337	26 682	27 296	27 725	28 249	29 015	29 760	30 315	30 762
SO Praha 18	19 886	19 864	14 209	14 352	14 513	15 075	22 576	24 346	26 051	27 048	27 566
SO Praha 19	8 465	8 543	14 670	15 298	15 887	16 590	10 634	11 337	12 147	12 612	12 915
SO Praha 20	13 018	13 099	13 236	13 295	13 495	13 883	14 165	14 425	14 793	15 004	15 082
SO Praha 21	12 116	13 005	14 353	14 392	15 196	15 604	16 793	17 385	17 522	17 728	18 319
SO Praha 22	7 260	7 400	7 789	8 206	8 551	8 838	9 155	10 261	11 411	12 378	13 036
Celkem	1 164 682	1 160 802	1 163 854	1 167 621	1 176 116	1 183 576	1 196 454	1 225 281	1 242 956	1 251 726	1 260 469

zdroj: ČSU – údaje k 30. 6. příslušného roku

Hlavní město Praha je počtem obyvatel druhým největším krajem po Moravskoslezském kraji. K 30. 6. 2011 měla Praha 1 260 469 obyvatel, což je 11,93 % obyvatel státu. Jako jediné milionové město v ČR představuje v rámci republiky největší koncentraci městského obyvatelstva (přibližně 2 500 obyvatel na km²). Nejvyšší koncentrace obyvatel vykazuje MČ Praha 2, 3 (více než 11 tis. obyvatel na 1 km²) a MČ Praha 11 (přes 8 tis.), nejnižší hustotu vykazují okrajové MČ, které byly jako vesnice mezi

Graf č. 2 Věkové složení obyvatelstva – HMP

Zdroj: ČSÚ (Věkové složení obyvatelstva HMP k 31.12.2010)

Tab. č. 2 struktura obyvatelstva HMP podle věkových skupin v letech 2001 - 2010

Věková skupina	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Index 2010/2001
0 - 4	43 349	44 781	46 490	49 020	52 080	54 394	57 843	62 155	65 793	68 779	158,7
5 - 9	48 185	45 346	42 843	41 502	41 355	42 369	43 582	45 204	47 751	50 860	105,6
10 - 14	61 658	60 345	58 358	55 602	51 929	47 797	45 041	42 750	41 694	41 655	67,6
15 - 19	66 987	65 861	65 775	64 426	63 498	62 645	61 887	60 468	57 856	54 584	81,5
20 - 24	89 098	84 841	80 796	77 159	76 826	76 866	79 423	82 300	82 529	80 737	90,6
25 - 29	99 891	105 085	107 838	108 421	108 063	105 188	105 074	103 984	101 905	100 322	100,4
30 - 34	77 630	81 283	87 586	95 629	103 891	110 741	119 837	125 121	127 473	126 179	162,5
35 - 39	79 096	80 080	79 051	78 069	79 528	82 209	87 792	95 437	104 246	111 367	140,8
40 - 44	69 927	68 942	71 493	76 095	79 784	81 387	84 003	83 731	83 307	83 999	120,1
45 - 49	90 355	86 428	82 387	77 373	73 979	71 490	71 955	75 088	79 688	82 315	91,1
50 - 54	97 704	95 352	93 812	93 200	91 542	88 572	85 467	82 171	77 965	74 583	76,3
55 - 59	92 811	97 704	97 934	96 451	96 260	92 898	90 871	89 706	89 192	87 624	94,4
60 - 64	56 083	60 147	66 619	73 863	78 449	85 346	89 798	89 937	88 583	88 264	157,4
65 - 69	50 190	47 984	47 189	46 901	48 355	50 654	54 330	60 109	66 490	70 343	140,2
70 - 74	52 880	51 888	50 185	48 387	45 688	43 780	42 025	41 577	41 320	42 661	80,7
75 - 79	45 519	44 796	44 012	43 113	43 351	42 918	42 492	41 272	39 887	37 955	83,4
80 - 84	22 275	25 867	29 302	31 122	31 649	31 880	31 799	31 630	31 341	31 734	142,5
85 +	16 480	15 208	13 911	14 238	15 383	16 992	18 878	20 571	22 006	23 197	140,8
Celkem	1 160 118	1 161 938	1 165 581	1 170 571	1 181 610	1 188 126	1 212 097	1 233 211	1 249 026	1 257 158	108,4

Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatel HMP se proměnila především v závislosti na složení obyvatel, kteří se z města vystěhovali (27 855) a kteří se do Prahy přistěhovali (33 461). Přitom vystěhovalí jsou většinou osoby s českou státní příslušností, zatímco přistěhovalí jsou ve větší míře osoby s cizí státní příslušností, které se do Prahy stěhují z pracovních důvodů. K největšímu nárůstu došlo ve věkové skupině 30–34 let, dále ve skupině 0–4 roky, ale potom také ve skupinách postproduktivního věku. Dá se předpokládat, že věková struktura se u cizinců výrazně nemění. Věková struktura je dána účelem pobytu cizinců, kdy většina z nich přichází do republiky za prací. Mezi nejčastější státní občanství stále patří občanství ukrajinské, slovenské a vietnamské. Nejvíce cizinců v rámci ČR se stále zdržuje v HMP a jeho okolí.

Stálým typickým rysem populační situace v Praze je výrazné zastoupení obyvatel vyšších věkových skupin. Zastoupení dětí v populaci ve věku 0–9 let se začalo od roku 2007 postupně zvyšovat, což souvisí s populačním opatřením 70. let 20. století. Podíl osob v produktivním věku (15 až 64 let) činil v r. 2010 70,8 %. Podíl osob v postproduktivním věku (osoby starší 65 let) dosahuje stále přibližně 16 %.

Průměrný věk obyvatel HMP se dlouhodobě nemění (41,6 roku v roce 2010). Zvyšující se průměrný věk obyvatel ČR (40,8 roku) je nadále nižší, než je tomu v Praze. Významným způsobem se však liší věková struktura obyvatel ve správních obvodech Prahy. Nejpriznivější situace je na SO Praze 13, kde průměrný věk dosahuje 33,7 let, následuje SO Praha 17 (35,5) a SO Praha 14 (35,7). Nejvyšší věkový průměr vykazují SO Praha 10 (44,9), Praha 6 (43,8) a Praha 4 (43,6).

Tab. č. 3 Charakteristiky věkové struktury v letech 2001 - 2010 v HMP a ČR

Rok	HMP			Česká republika		
	průměrný věk	index stáří	index ekonomického zatížení**	průměrný věk	index stáří	index ekonomického zatížení**
2001	41,3	122,3	41,6	39,0	87,2	42,3
2002	41,5	123,4	40,7	39,3	89,2	41,8
2003	41,6	125,0	39,9	39,5	91,6	41,2
2004	41,7	125,8	39,2	39,8	94,0	40,8
2005	41,7	126,9	38,7	40,0	97,0	40,6
2006	41,8	128,8	38,6	40,2	100,2	40,4
2007	41,7	129,4	38,4	40,3	102,4	40,4
2008	41,6	130,0	38,9	40,5	105,1	40,9
2009	41,6	129,5	39,9	40,6	107,0	41,7
2010	41,6	127,6	41,3	40,8	107,8	42,7

Zdroj: ČSÚ

* Index stáří vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 60 let a více na 100 dětí ve věku 0 - 14 let.

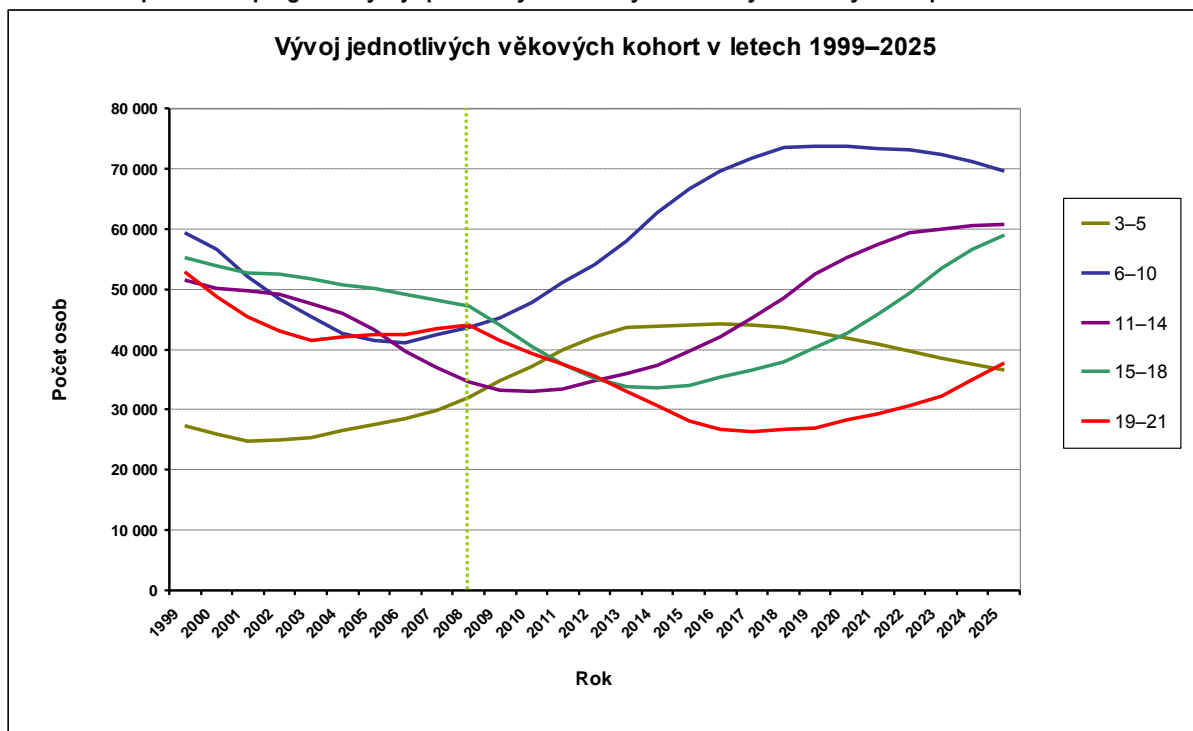
** Index ekonomického zatížení vyjadřuje, kolik dětí ve věku 0 - 14 let a osob ve věku 65 a více let připadá na 100 osob ve věku 15 - 64 let.

Index stáří dosahuje v HMP podstatně vyšších hodnot než v ČR. Příznivý je pouze fakt, že se index stáří od roku 2008, kdy dosáhl vrcholu, začíná postupně snižovat, což souvisí s boomem nově narozených dětí. Praha naopak vykazuje příznivější index ekonomického zatížení, který se v roce 2010 zvýšil na 41,3 oproti 39,9 v roce 2009. Toto navýšení opět souvisí se zvyšujícím se počtem narozených dětí, což je dobrým příslibem do budoucna.

Demografický vývoj a jeho důsledky pro školství

Prognóza vývoje obyvatelstva HMP do roku 2025 vychází z prognózy odborníků z VŠE z roku 2009. Předpokládaný růst počtu obyvatel bude ovlivněn zvyšující se úrovní porodnosti žen a zlepšováním úmrtnostních poměrů obecně. Spolu s tím lze očekávat prodlužování věku. Rozhodujícím faktorem bude nárůst počtu přistěhovalých osob a snížení vystěhovalých, tedy kladné migrační saldo. Do Prahy přichází nejvíce přistěhovalých osob ve věku 18 až 30 let, tedy v období aktivního hledání zaměstnání. Naproti tomu lze i nadále očekávat, že starší občané Prahy budou odcházet do lokalit s kvalitnějším životním prostředím a nižšími finančními náklady. Migrace tak do jisté míry působí proti demografickému stárnutí pražské populace.

Graf č. 3 Předpokládaná prognóza vývoje počtu obyvatel Prahy v uvedených věkových skupinách

Zdroj: ÚIV (převzaté materiály VŠE)

Demografický vývoj v průběhu let 2010 - 2025 vykazuje u uvedených věkových kategorií zřetelné změny. Počty dětí ve věkové skupině 3-5 let se oproti roku 2010 zvýší v roce 2016 o 6 937, ve věkové skupině 6 - 10 let bude zaznamenán výrazný nárůst o 21 732 a ve věkové skupině 11 - 14 let dojde k nárůstu o 9 060.

V letech 2016 - 2025 se počet dětí ve věkové skupině 3 - 5 let bude pozvolna snižovat a v roce 2025 bude o 7 662 nižší než v roce 2016. Ve věkové kategorii 6 - 10 let se ve sledovaném období bude jejich počet stále postupně zvyšovat, nárůst ovšem nebude již tak razantní jako v období do roku 2016. Značný nárůst počtu dětí zaznamená v letech 2016 - 2025 věková skupina 11 - 14letých. Oproti roku 2016 stoupne počet v této skupině o více než 18 000.

Stěžejním faktorem pro školy a školská zařízení je porodnost, od které se odvíjí počet klientů výchovně vzdělávací soustavy. Sledování porodnosti v hlavním městě a analýza těchto čísel umožňují logické vypočet počtu žáků, kteří budou v jednotlivých letech nastupovat do různých druhů škol, s čímž velice úzce souvisí i počet škol a naplnění jejich kapacit. Demografická situace vyžaduje řešení situace v mateřských školách a postupně také na základních školách (především v letech 2012 - 2018). Tato řešení nesmí výrazněji snížit dostupnost základních škol, musí brát ohled na charakter osídlení a musí být ekonomicky únosná.

Tab. č. 4 Vývoj a prognóza narozených dětí v letech 2010 - 2020

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
počet naroz. dětí	14 456	14 588	14 631	14 583	14 425	14 197	13 879	13 512	13 100	12 675	12 249

Zdroj: ÚIV (převzaté materiály VŠE)

Počty narozených dětí se pozvolna zvyšovaly už od roku 2000; výrazný nárůst nastal až v roce 2008 a v současné době se projevuje zájmem o mateřské školy značně převyšujícím kapacitní možnosti. Jedná se o MŠ zřizované MČ, neboť úplata za předškolní vzdělávání v nich je pro rodiny s dětmi na rozdíl od soukromých MŠ přijatelná. MČ přijímají řadu opatření k navýšení kapacit MŠ. Podrobnosti viz kapitola 2.2.1 Předškolní vzdělávání. Vývoj počtu dětí v letech 2010 – 2020 ve věku 3 – 5 let, tedy dětí, u nichž lze předpokládat poptávku po předškolním vzdělávání, zachycuje následující tabulka.

Tab. č. 5 Vývoj a prognóza dětí 3 – 5letých v letech 2010 - 2020

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3 – 5 let	37 200	39 981	42 155	43 610	43 801	44 007	44 137	43 975	43 543	42 839	41 928

zdroj: UIV (převzaté materiály VŠE)

Je patrné, že od roku 2017 bude počet dětí ve věku 3 - 5 let postupně klesat a lze tedy předpokládat, že i zájem o předškolní vzdělávání poklesne. Kapacita základních, středních i vyšších odborných škol v současné době zdaleka není naplněna. Školní budovy však zůstávají i nadále k dispozici pro školské účely (např. v základních školách jsou otvírány třídy mateřských škol, slouží pro zájmové vzdělávání), popř. se počítá s jejich krátkodobými pronájemy, aby byly opět k dispozici, až se současné silné ročníky z MŠ přesunou nejdříve do ZŠ a potom do SŠ. Jejich stávající kapacita by měla být s ohledem na prognózu vývoje dostačující.

Závěry na základě analýzy porodnosti (2010 - 2016):

- přibývá potenciálních zájemců o předškolní vzdělávání (děti ve věku 3 - 5 let)
- bude se zvyšovat populace zahajující základní vzdělávání (žáci ve věku 6 - 14 let)
- rychle bude klesat populace, která bude zahajovat střední vzdělávání (žáci ve věku 15 - 18 let), kritická bude situace v roce 2014, po tomto roce se bude situace pomalu zlepšovat
- rychle bude klesat populace potenciálních zájemců o terciární vzdělávání (věková skupina 19 - 21 let)

1.2 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Vzdělanostní struktura jednotlivých regionů se významně liší. Největší podíl terciárně vzdělaných je v krajích s městy, kde mají sídla vysoké školy. Tato města nabízejí lepší pracovní uplatnění pro lidi s terciárním vzděláním. Jejich největší podíl vykazuje kraj HMP a Jihomoravský kraj.

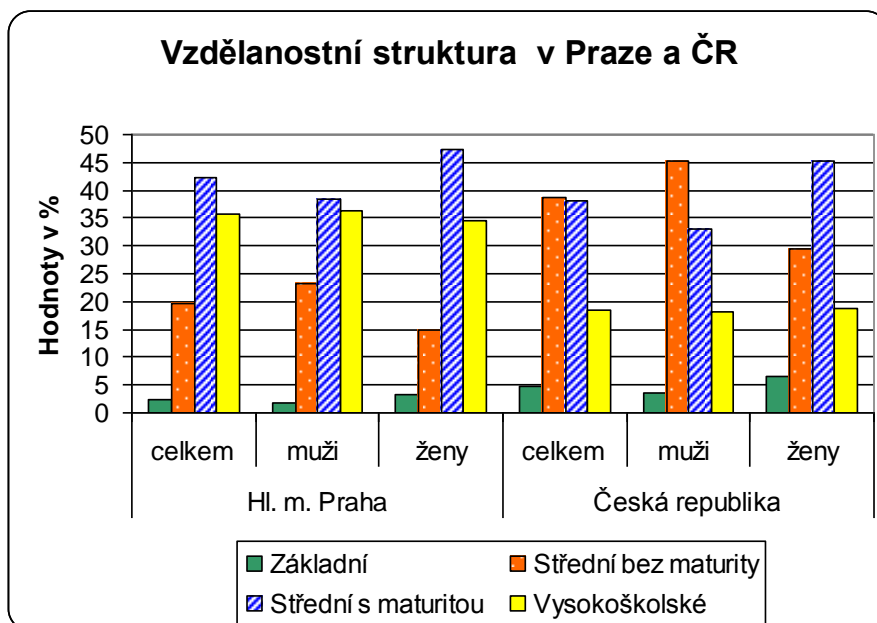
Obyvatelé Prahy mají ve srovnání s ostatními regiony republiky výrazně vyšší kvalifikaci, což spolu se schopností flexibility pražské pracovní síly vytváří dobrou výchozí pozici pro zvyšování konkurenceschopnosti a posílení ekonomické základny. Mezi podstatné příčiny výrazného zastoupení obyvatel s vyššími stupni vzdělání patří rozsáhlá nabídka pracovních příležitostí a struktura zaměstnanosti v HMP.

Tab. č. 6 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Praze a ČR – podle ISCED 97 (Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání), v %

Území	HMP			Česká republika		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Dokončené vzdělání						
Základní	2,5	1,8	3,4	4,9	3,6	6,6
Střední bez maturity	19,6	23,2	14,8	38,6	45,3	29,6
Střední s maturitou	42,3	38,5	47,2	38,1	32,9	45,1
Vysokoškolské	35,6	36,4	34,6	18,4	18,2	18,7

Zdroj: NUV (VŠPS 2010, ČSÚ)

Graf č. 4 Vzdělanostní struktura v Praze a v ČR v roce 2010

Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy odpovídá struktura zaměstnání. Největší počet zaměstnaných pracuje jako techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci, ale také jako vědečtí a odborní duševní pracovníci. Tyto dvě skupiny souhrnně tvoří přes polovinu všech zaměstnaných v hlavním městě (v ČR přibližně třetina). Na druhé straně podíly některých skupin podle klasifikace zaměstnání trvale klesají – v případě mužské populace se to týká skupiny „řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé nebo opraváři“, v případě žen skupiny „nižší administrativní pracovníci“. Specifickou roli hlavního města potvrzuje zejména rozdíl mezi Prahou a ČR ve skupině duševní pracovníci.

Tab. č. 7 Zastoupení profesních tříd v Praze - podle KZAM (klasifikace zaměstnání), v %

území	HMP			Česká republika		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Hlavní třída profesí						
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	6,6	9,2	3,3	5,3	6,7	3,5
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	24,0	24,4	23,5	10,6	9,8	11,7
Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci (vč. příbuzných oborů)	31,4	27,0	37,1	24,7	20,4	30,5
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	8,7	4,2	14,6	7,9	3,4	13,9
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	10,1	7,6	13,4	12,4	7,4	19,1
Kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví (vč. příbuzných oborů)	0,5	0,8	0,0	1,4	1,6	1,0
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	10,0	16,0	2,2	17,4	27,5	3,8
Obsluha strojů a zařízení	4,8	7,9	0,9	13,7	18,3	7,6
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	3,8	2,9	4,9	6,3	4,3	8,9

zdroj: NUV (VŠPS 2010, ČSÚ)

Rovný přístup ke vzdělání je jednou z priorit v oblasti školství. HMP usiluje o vytvoření podmínek pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, a to se zaměřením na děti, žáky a studenty se zdravotním či sociálním handicapem i na žáky mimořádně nadané. Postupně se zvyšuje počet žáků nejen těch, kteří mají status národnostních menšin, ale také cizinců, kteří procházejí vzdělávací soustavou v HMP. V budoucnu je nutné počítat s dalším nárůstem těchto klientů škol, které se na tuto situaci musí připravit nejen organizačně, ale i personálně.

1.3 Struktura a vývoj trhu práce

Praha je největším regionálním trhem práce v České republice s vysokou atraktivitou. S trhem práce na území HMP je úzce spjatý především Středočeský kraj, jehož část je k němu integrována intenzivní dojížděnou za prací a Praha zároveň snižuje jeho nezaměstnanost. Pracovní místa na území hlavního města nejsou příležitostmi jen pro obyvatele hlavního města, ale i pro obyvatele širokého okolí a v podstatě pro obyvatele celé ČR. Význam dojíždění za prací je pro Prahu mimořádný. Také průměrné mzdy v Praze dosahují výrazně vyšších hodnot než v ostatních regionech. Dalším charakteristickým rysem trhu práce v HMP je i podprůměrná míra nezaměstnanosti. V současné době hospodářské recese se charakteristiky trhu práce mírně zhoršily, stále jsou však ve srovnání s ostatními kraji na dobré úrovni. Např. míra registrované nezaměstnanosti činila k 31. prosinci 2011 3,95 %.

Charakteristickým rysem vývoje ekonomické základny HMP je posílení oblužné sféry a pokles podílu výrobních odvětví. Míra zaměstnanosti v této sféře v Praze výrazně překračuje údaje všech regionů ČR. V roce 2001 pracovalo ve službách v Praze 77 % všech zaměstnaných a v roce 2009 to bylo 80 %. Toto zastoupení zaměstnaných v terciéru se již delší dobu nemění. Podíl výrobních odvětví je v Praze naopak výrazně nižší, než je celorepublikový průměr. Významnou oblastí ekonomiky hlavního města je cestovní ruch. Naprostou většinu návštěvníků Prahy, kteří se ubytovali v některém z hromadných ubytovacích zařízení, tvoří turisté ze zahraničí. Praha je i nejčastějším cílem tuzemských služebních cest a významným centrem kongresové turistiky.

V Praze je největší počet gymnázií i středních odborných škol ve srovnání s ostatními kraji. Zcela mimořádné je postavení Prahy ve vysokém školství. Počet studentů na vysokých školách v HMP stále mírně roste. Dosavadní demografický vývoj se v posledních letech odráží i ve školách a školských zařízeních. Mírně klesá počet základních škol i jejich žáků. Počty studentů středních škol více méně stagnují.

Zaměstnanost, resp. míra nezaměstnanosti a její dynamika, je stěžejním ukazatelem, jenž demonstruje úspěšnost a progresivnost ekonomiky, která velmi úzce souvisí se vzdělanostní úrovní obyvatelstva. Míra nezaměstnanosti (v roce 2010 činila 4,06 %) dosahuje dlouhodobě polovičních hodnot republikového průměru.

Tab. č. 8 Míra nezaměstnanosti v Praze a v ČR v %

rok	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
2000	5,0	3,5	4,2	10,6	7,3	8,8
2001	4,2	3,5	3,9	9,9	6,7	8,1
2002	4,6	2,8	3,6	9,0	5,9	7,3
2003	5,3	3,2	4,2	9,9	6,1	7,8
2004	4,4	3,4	3,9	9,9	7,0	8,3
2005	4,0	3,1	3,5	9,8	6,5	7,9
2006	2,7	2,9	2,8	8,8	5,8	7,1
2007	2,8	2,1	2,4	6,7	4,2	5,3
2008	2,3	1,6	1,9	5,6	3,5	4,4
2009	3,2	3,0	3,1	7,7	5,8	6,7
2010	4,1	3,5	3,8	8,5	6,4	7,3

Zdroj: ČSU (statistiky – trh práce – obecná míra nezaměstnanosti)

Výrazným problémem stále zůstává dlouhodobá (trvajících déle než 1 rok, v roce 2010 činila 21 % ze všech nezaměstnaných) a opakovaná nezaměstnanost. Typickým rysem pro dlouhodobě nezaměstnané je nízká úroveň vzdělání. Z hlediska věku je v Praze nejvyšší míra nezaměstnanosti mezi mladými lidmi do 29 let. Nezaměstnanost se také výrazněji zvyšuje u lidí starších 50 let. Tato situace dává šanci středním školám k realizaci rekvalifikačních kurzů.

Tab. č. 9 Míra nezaměstnanosti v Praze a v ČR podle vzdělání (rok 2010) v %

vzdělání	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
základní	19,7	11,3	16,5	22,6	26,8	25,0
střední bez maturity	5,9	5,0	5,3	11,4	7,0	8,5
střední s maturitou	3,6	3,1	3,3	5,9	4,7	5,3
vysokoškolské	2,2	2,5	2,4	2,3	2,5	2,4

Zdroj: ČSÚ (statistiky – trh práce – míra nezaměstnanosti podle věk. skupin, vzdělání a NUTS)

Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol je závažným problémem. Proto je nutné podpořit zvyšování počtu žáků v oborech, jejichž absolventi na trhu práce výrazně chybí (např. telekomunikační mechanik, pekař, elektrikář). Velice důležitá jsou preventivní opatření, která začínají již v okamžiku přípravy na volbu povolání. Výchovní poradci musí plnit roli pomocníka při výběru budoucího povolání zejména při konfrontaci studijních předpokladů s profilem absolventa vybraného oboru, se zájmy a s potřebami trhu práce. Nezbytně nutná je spolupráce zaměstnavatelů se základními a středními školami, a to zejména v období rozhodování žáků základních škol, tedy v 9. ročníku ZŠ.

Přehled o vývoji nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol podává následující tabulka.

Tab. č. 10 Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol podle jednotlivých kategorií vzdělání v Praze a v ČR v %

rok	stř. vzd. s výuč. listem - E, H		stř. odb. vzd. s MZ a odb. výcv. - L/0; nást. vzd. - L/5		stř. odb. vzděl. s MZ - M		gymnaziální vzdělání - K		vyšší odborné vzdělání - N	
	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR
2002	6,7	20,3	12,9	21,4	5,7	15,2	3,0	7,2	3,0	12,9
2003	7,6	23,4	8,8	23,5	6,3	16,3	2,6	6,4	3,9	23,2
2004	8,6	23,2	8,3	21,2	6,7	15,0	2,6	6,1	5,2	13,6
2005	4,7	17,9	6,6	16,1	4,9	12,2	2,4	4,8	2,8	10,9
2006	6,4	15,7	7,0	14,0	5,0	11,0	1,7	4,4	3,9	9,1
2007	5,6	10,5	6,5	11,1	3,9	7,8	1,5	3,2	3,1	6,6
2008	4,0	6,9	4,0	7,8	3,0	5,7	0,9	2,5	2,3	5,5
2009	2,6	13,4	2,5	11,8	1,9	7,8	0,7	2,4	1,3	6,8
2010	10,7	19,4	10,9	19,3	6,2	10,6	1,3	3,0	3,9	8,9

Zdroj: NÚV (VŠPS 2010, ČSÚ)

2.kapitola – Stručná analýza plnění DZ HMP 2008

V DZ HMP 2008 byly stanoveny následující priority rozvoje:

- **Zvyšování kvality a modernizace vzdělávání**
- **Vytváření podmínek pro osobnostní rozvoj dětí, žáků a studentů**
- **Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků a jejich další vzdělávání**
- **Další vzdělávání v rámci celoživotního učení**
- **Harmonizace struktury vzdělávacích příležitostí v HMP**

2.1 Dosažený stav vzdělávání a vzdělávací soustavy v HMP v období let 2008 – 2011

2.1.1 Zvyšování kvality a modernizace vzdělávání

Kurikulární reforma, zavádění rámcových a školních vzdělávacích programů

Ve školách na území HMP stejně jako v celé ČR se uskutečňuje vzdělávání podle školních vzdělávacích programů (ŠVP). Při jejich tvorbě vycházeli ředitelé škol se svými učiteli z rámcových vzdělávacích programů (RVP) a vytvářeli je podle konkrétních vzdělávacích záměrů školy, využívali zkušeností učitelů, přizpůsobovali je podmínkám škol, potřebám žáků a požadavkům jejich rodičů. Jejich tvorba je rovněž ovlivněna požadavky zřizovatelů, resp. potřebami regionu. ŠVP jsou průběžně přizpůsobovány měnícím se podmínkám a vycházejí přitom z vlastního hodnocení školy i hodnocení České školní inspekce (ČŠI).

Sledování a hodnocení kvality vzdělávání

Kvalitu vzdělávání škol hodnotí ČŠI a samy školy si ji ověřují dosahovanými výsledky vzdělávání.

Ověřování výsledků vzdělávání – školy spolupracují s externími organizacemi a využívají jejich testy k ověřování výsledků vzdělávání (s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání - Cermat a s firmou Scio). Kromě toho si vytvářejí i vnitřní evaluační nástroje, tj. vlastní systém k získávání informací o výsledcích vzdělávání, např. ročníkové práce, absolventské práce, školní srovnávací testy, dále zjišťování uplatnitelnosti absolventů na trhu práce a hodnocení jejich znalostí pracovníky firem, se kterými školy spolupracují, atd. Nejčastěji uplatňované formy ověřování výsledků vzdělávání: CERMAT: Vstupní testy z matematiky, Pilotáže testových úloh a zadání pro maturitní zkoušku, Pilotáž 4. ročníků SŠ, Mikrosonda HELP 1; SCIO: Vektor 2009, Modul 1, Mapa školy, Finanční gramotnost. Dalšími jsou projekt Kalibro, mezinárodní projekt PISA, PILOT GP, ESF hodnocení rozvoje klíčových kompetencí, Program Comenius - Evropské portfolio (European portfolio certificate), Dreams and Teams, NZZ - nová závěrečná zkouška (NÚV), Matematický klokan, olympiády, srovnávací testy z hlavních předmětů ve vybraných třídách, Malá maturitní zkouška ze 4 předmětů v posledním ročníku 8letého gymnázia, CEFLA, Diagnostické testy 1. ročníku z AJ a další.

Hodnocení vzdělávání Českou školní inspekcí je zaměřeno především na:

- dodržování právních předpisů
- oblast bezpečnosti a ochrany zdraví
- využívání finančních prostředků státního rozpočtu
- hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školami podle školského zákona
- výchovně vzdělávací činnost
- výuka cizích jazyků
- soulad školních vzdělávacích programů s rámcovými vzdělávacími programy apod.

Ve svých závěrečných zprávách ČŠI většinou zkonstatovala dobré fungování škol zřizovaných HMP, v některých případech upozornila pouze na menší nedostatky, které byly vzápětí odstraněny. Na základě výsledků šetření ČŠI HMP odstoupilo od základní resp. zvýšené dotace celkem u 8 škol

zřizovaných soukromými subjekty. Odborná práce učitele je zde bohužel až na téměř posledním místě. Na prvním místě se hodnotí práce administrativního charakteru, která školu zatěžuje. Učitel a ředitel se tak stává spíš úředníkem než výchovně vzdělávacím pracovníkem.

Zkvalitnění výuky informační gramotnosti

O vybavení škol počítači vypovídá následující přehled, ze kterého je patrné, že jednotlivé školy, ale i zřizovatelé věnují vybavení, které velmi úzce souvisí s úrovní informační gramotnosti, značnou pozornost.

Tab. č. 11 Vybavení škol na území HMP počítači

počítače	počet	přístupné žák./stud.	počty žáků/studentů s přístupem k počítačům						
			1	2	3	4	5	6	7
celkem	32 103	20 317	7 520	9 069	149	9 179	1 891	2 012	1 583
z toho zřizovatel:									
obec	13 035	8 437	6 818	6 764	0	94	0	0	0
kraj	13 305	8 108	377	1 529	138	6 566	1 303	1 301	879
soukromý zřizovatel	4 865	3 284	219	628	0	2 272	564	711	557
církev	898	488	106	148	11	247	24	0	147
s připojením k Internetu									
celkem	30 914	19 722	7 176	8 868	148	8 953	1 851	2 008	1 576
z toho zřizovatel:									
obec	12 457	8 148	6 544	6 636	0	94	0	0	0
kraj	12 782	7 859	322	1 482	137	6 347	1 287	1 297	879
soukromý zřizovatel	4 796	3 241	216	603	0	2 265	540	711	551
církev	879	474	94	147	11	247	24	0	146
s rychlým připojením									
celkem	30 008	19 063	6 831	8 506	107	8 738	1 759	1 916	1 569
z toho zřizovatel:									
obec	11 881	7 727	6 239	6 342	0	94	0	0	0
kraj	12 593	7 710	287	1 414	96	6 209	1 208	1 218	879
soukromý zřizovatel	4 656	3 152	211	603	0	2 188	527	698	544
církev	878	474	94	147	11	247	24	0	146

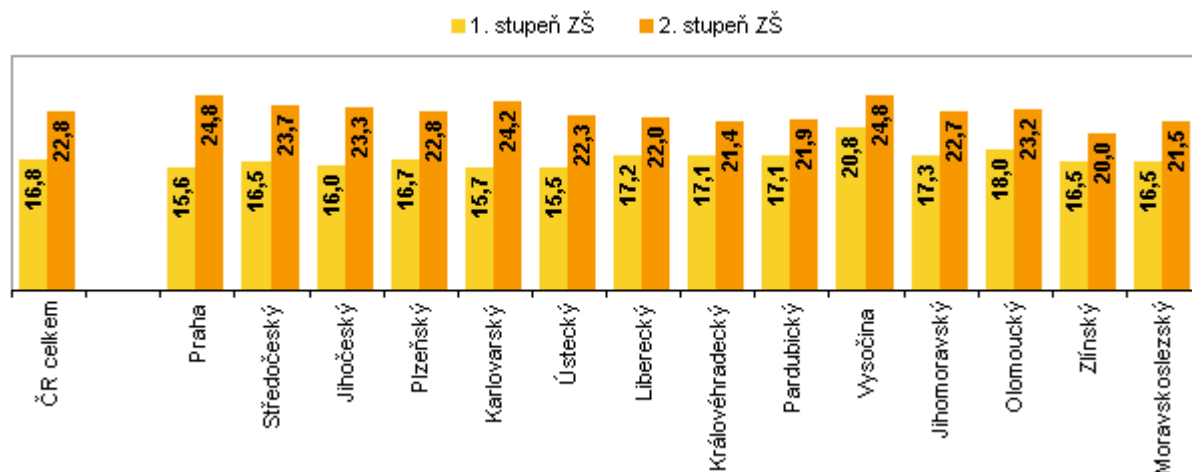
Zdroj: statistický výkaz R 13 – 01 k 30. 9. 2011

- 1 - 1. stupeň ZŠ a ZŠ speciální
- 2 - 2. stupeň ZŠ a ZŠ speciální, nižší stupeň víceletých gymnázií, odpovídající ročníky konzervatoří s 8letým vzdělávacím programem
- 3 - 1 - 2letá praktická škola
- 4 - obory SŠ vzdělání s maturitou bez nižšího stupně víceletých gymnázií, nástavbového a zkráceného studia, 1. - 4. ročník konzervatoří s 6letým vzdělávacím programem a 5. - 6. ročník konzervatoří s 8letým vzdělávacím programem
- 5 - obory středního vzdělání bez maturity, obory středního vzdělání s výučním listem bez zkráceného studia
- 6 - nástavbové studium, zkrácené studium (střední vzdělání s maturitou, střední vzdělání s výučním listem)
- 7 - vyšší odborné školy, poslední 2 ročníky studia v konzervatoři

Ve 498 základních, středních a vyšších odborných školách všech zřizovatelů na území HMP, které byly k 30. 11. 2011 zapsány v rejstříku škol a školských zařízení, bylo evidováno 32 103 počítačů, z toho 20 317 z nich je přístupných žákům a studentům, tj. v průměru téměř 41 počítačů na školu. V mateřských školách se vybavení počítači nesleduje.

HMP považuje vybavenost škol ICT a odbornou i metodickou připravenost pedagogických pracovníků v této oblasti za významnou podmínku pro zabezpečení kvality vzdělávání. V krajském srovnání počtu počítačů na 100 žáků však 1. stupeň ZŠ na území HMP skončil velmi špatně – na předposledním místě. Naopak 2. stupeň je společně s krajem Vysočina nejlépe vybavený počítači. Zároveň je třeba podotknout, že toto srovnání nemusí zcela přesně zachycovat stav ICT, protože z něho není jasné, jakou technickou úroveň počítačů jednotlivé školy disponují a navíc žáci 1. i 2. stupně mohou v počítačových i jiných společných učebnách využívat tytéž počítače. Nicméně je toto srovnání výzvou pro zřizovatele ZŠ i HMP k podpoře vybavování škol ICT. Srovnání ukazuje následující graf.

Graf č. 5 Počet počítačů celkem na 100 žáků v základních školách v krajích ČR; 2010

Zdroj: ÚIV

Zkvalitnění výuky cizích jazyků

Situace ve výuce cizích jazyků se značně zlepšila. Výuka cizího jazyka probíhá ve většině MŠ zpravidla dodavatelským způsobem formou kroužků obvykle dvakrát týdně. Učitelky ovládající cizí jazyk realizují výuku dětí samy. Na základních i středních školách se výrazně zlepšila kvalifikovanost učitelů cizích jazyků. HMP i jednotlivé MČ podporují grantové programy pro jazykové vzdělávání, přispívají k posilování mezinárodní spolupráce zejména v osvědčené formě zahraničních studijních pobytů, spolupráce se zahraničními školami v rámci programů e-Twinning a Comenius, napomáhají vytváření vhodných podmínek pro rodilé mluvčí, kteří se pak podílí na zkvalitňování jazykových znalostí svých pedagogických kolegů. Podporují snahu škol o zavádění výuky vybraných předmětů v cizích jazycích. Téměř všechny MČ zřizují základní školy s rozšířenou výukou cizích jazyků.

MČ dotují výuku cizího jazyka v 1., 2., 6. a 7. ročnících ZŠ, pravidelně vyhledávají grantové programy na podporu jazykového vzdělávání, pravidelně zajišťují testování výuky anglického jazyka u žáků 6. a 9. ročníků. Mezi testovanými školami v ČR se řadí mezi 20 % nejlépe hodnocených. Jednotliví pedagogové a žáci škol jsou individuálně oceňováni i při příležitostech celostátních anket a jazykových olympiád. MČ umožňují učitelkám svých MŠ zdokonalování jejich jazykových schopností v jazykových školách, jazykových kurzech a seminářích. V některých MŠ pracují s dětmi rodilí mluvčí osvědčenou metodou Wattsenglish založenou na osvojování si řeči přirozenou cestou – podobně jako u mateřského jazyka. Některé MČ financovaly pedagogům metodické kurzy zaměřené na výuku nejmladších žáků a některým pedagogům základních škol financovaly rozšiřující studium cizího jazyka na pedagogických fakultách. Některé MČ plně financují výuku angličtiny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Všechny základní školy mají ve svých vzdělávacích programech zakotvenou výuku anglického jazyka od prvního ročníku jako povinný nebo nepovinný předmět.

Vedle cizojazyčné výuky napomáhají MČ také zvyšování úrovně ovládnutí mateřštiny podporou stylistiky a rétoriky formou různých soutěží apod.

Jazykové vzdělávání na středních školách, a to jak žáků, tak i pedagogických pracovníků je chápáno jako jeden z nejdůležitějších pilířů moderního edukačního procesu. Zapojení rodilých mluvčích, kteří ne vždy mají odbornou kvalifikaci podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pedagogických pracovnících), a studentů vysokých škol do výuky cizích jazyků částečně ovlivňuje výsledky statistik o kvalifikovanosti pedagogických pracovníků na školách. HMP podporuje a financuje jazykové středoškolské vzdělávání formou „Metropolitního programu“, který školám umožňuje rozšířit nabídku hodinové dotace pro výuku cizího jazyka nebo zapojit do výuky rodilé mluvčí, a to v rámci disponibilních hodin ve školním vzdělávacím programu (ŠVP).

Zvyšující se podíl moderních jazykových učeben, adekvátně vybavených ICT, zpětně podporuje využívání moderních metod a forem výuky cizích jazyků.

Velký důraz je kladen na zahraniční výměnné pobyty, výjezdy a stáže žáků a pedagogických pracovníků, které podporují jazykovou vybavenost a napomáhají školám udržovat partnerské kontakty, porovnávat výuku v zahraničí a zlepšovat vlastní pedagogickou činnost.

Mezinárodní spolupráce škol

Úroveň zahraničních styků základních i středních škol se neustále zlepšuje. Uskutečňují se výměnné pobyty pedagogů i žáků, zejména se školami v Anglii, Německu, Holandsku, Itálii, Španělsku, Portugalsku, ale i v USA či Turecku. Stále častěji jsou žáci i pedagogové zapojováni do mezinárodních pracovních projektů (např. program Arion, k tradičním projektům patří Globe, Leonardo da Vinci, Socrates - Comenius, Deliberating in Democracy a další, s nimiž mají školy mnohaletou zkušenost). Z dalších projektů mezinárodní spolupráce, na kterých se střední školy podílely, nutno jmenovat Migration, Internationale Praktika - Europäische Dimension, ESA ESTEC Education, Ekoškola, Millenium Development Goals, Evropský parlament mládeže, Dreams and Teams a další. Některé školy umožňují propojení se zahraničními partnerskými školami pomocí e-médií. Kontakty se zahraničními školami jsou přínosem pro každou zúčastněnou školu, neboť přispívají k výchově k evropanství. Žáci poznávají kulturu, společnost a životní styl v dalších evropských státech, rozvíjejí aktivní znalost jazyků a jsou účinnou zbraní proti xenofobii a rasismu. Účast v projektech je velmi individuální, záleží na škole a zájmu pracovníků podílet se na projektech. Podrobné informace jsou ve Výročních zprávách o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v HMP a výročních zprávách jednotlivých škol.

2.1.2 Vytváření podmínek pro osobnostní rozvoj dětí, žáků a studentů

Osobnostní rozvoj dětí, žáků a studentů není podmíněný pouze vlastním procesem vzdělávání, ale je ovlivňován mnoha faktory a zahrnuje celou řadu oblastí.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Speciální školy

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) je zabezpečeno kvalitním systémem škol pro žáky se zdravotním postižením. Ve speciálních školách se vzhledem k zvýšenému počtu žáků souběžně postižených více vadami zvyšuje počet dalších pedagogických pracovníků - asistentů pedagoga. Byl zaznamenán nárůst dětí a žáků s diagnózou autismus a specifické poruchy chování. Roste zájem o předškolní vzdělávání dětí se SVP, a to jak ve speciálních mateřských školách, tak i ve školách tzv. běžného proudu formou integrace.

Na speciálních středních školách se v souvislosti s poptávkou a zájmem žáků otevírají nové obory vzdělání.

Integrace

Ve vzdělávacím systému HMP je proces integrace stále dynamičtější, neboť zájem rodičů o tuto formu vzdělávání narůstá vzhledem k vytváření rovných příležitostí pro vzdělávání dětí a žáků s postižením v běžných školách. K zabezpečení podpůrných a vyrovnávacích opatření je nezbytná úzká spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče) a dalších odborných pracovišť. Jedním z opatření pro začleňování dětí a žáků se SVP do běžných tříd formou individuální integrace je funkce asistenta pedagoga. S jejím zřízením vyslovuje krajský úřad souhlas a finančně se podílí na zajištění její činnosti. Proces integrace je školami i rodiči hodnocen jako efektivní a perspektivní. Ve školním roce 2011/12 bylo v základních školách na území HMP integrováno 7 246 žáků (9,77 % z celkového počtu) a ve středních školách 2 199 žáků (3,12 % z celkového počtu).

Vzdělávání mimořádně nadaných žáků

Základním prvkem strategie škol je individuální přístup s individuálními vzdělávacími plány. Nadaným žákům jsou vyučujícími individuálně poskytovány konzultační hodiny, je jim doporučována literatura ke studiu a je jim dáвана příležitost účastnit se nejrůznějších projektů či soutěží, často republikového či mezinárodního významu, kterou představují např. Středoškolská odborná činnost či projekty Enersol, Amavet a Stretch. Žáci, kteří si chtějí své znalosti více prohloubit, mohou využít široké nabídky nepovinných předmětů, volnočasových aktivit školy, zahraničních praxí či exkurzí. Žáci s výrazným talentem a motivací jsou připravováni na účast v soutěžích nebo olympiádách. Účinnost tohoto přístupu se odráží např. v získávání certifikátů s mezinárodní platností. Podrobnější informace lze

opět získat ve Výročních zprávách o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v hlavním městě Praze za jednotlivé školní roky. Počty nadaných žáků se statisticky nesledují.

Rozvoj základního uměleckého a zájmového vzdělávání

Hlavním cílem vzdělávání v základních uměleckých školách (ZUŠ) je podpora talentů. ZUŠ poskytují základy uměleckého vzdělání ve čtyřech oborech: hudebním, výtvarném, tanečním a literárně dramatickém. Školy zpravidla organizují všechny typy studia: přípravné, základní I. a II. stupně, rozšířené a studium pro dospělé. Počty žáků v ZUŠ rok od roku rostou, přestože ve školním věku jsou nyní slabší populační ročníky, tzn., že stoupá procento dětí zapojených do základního uměleckého vzdělávání. Vývoj počtu žáků viz kap. 2.2.3 Základní umělecké vzdělávání.

Zájmové vzdělávání zajišťují v HMP domy dětí a mládeže (DDM). Na území HMP je vytvořena dobře fungující a dopravně dostupná síť 15 DDM, z nichž 13 zřizuje HMP a dva jsou zřizovány městskými částmi. Díky jejich rozmístění včetně odloučených pracovišť v různých částech města je zajištěna nabídka na 40 pracovištích s dostupností i v okrajových oblastech.

Diference mezi DDM a ZUŠ je specifikována vyhláškami č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání a č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 109/2011 Sb. Žáci ZUŠ jsou přijímáni na základě talentových zkoušek, DDM nabízí široké spektrum činností jak pro zájemce bez talentových dispozic, tak výkonnostní úroveň vybraných činností.

Prevence sociálně patologických jevů

Prevenici sociálně patologických jevů je ve všech školách a školských zařízeních na území HMP věnována zvýšená pozornost. Všechny školy naplňují Minimální preventivní program MŠMT, mají vytvořené pozice metodiků prevence a podporují jejich další vzdělávání. Rovněž v rámci protidrogové politiky HMP je oblast školství jednou z priorit. Tomu odpovídá i činnost Krajského oddělení protidrogové prevence a Protidrogové komise Rady HMP. V roce 2010 byly na specifickou primární prevenci uvolněny finanční prostředky ve výši 5 500 tis. Kč pro školy a školská zařízení a 1 650 tis. Kč pro neziskové organizace. Kromě toho bylo z prostředků MŠMT uvolněno na 14 projektů škol a školských zařízení 931,8 tis. Kč. Specifická primární prevence je financována i z rozpočtů MČ i z plošné dotace HMP, která v roce 2010 činila 50 tis. Kč na každý správní obvod Praha 1 – 22. Velmi důležitá je činnost Pražského centra primární prevence a nabídka programů školám. Školy využívají nabídky PCPP např. k besedám žáků s odborníky, exkurzím do léčeben závislostí a komunit. Stále však chybějí centrálně stanovené standardy prevence rizikového chování, což komplikuje certifikaci projektů.

Multikulturní výchova

V každodenním životě je nejjednodušším prvkem výchovy soužití a vzájemné působení žáků v kolektivu, ve kterém jsou příslušníci různých etnik. Vzhledem k charakteru Prahy jako české metropole, kde se nejvíce soustřeďují lidé z různých míst světa, je zdejší prostředí ideálním prostorem pro chápání multikulturního světa. Ideálním způsobem naplňování multikulturní výchovy, která je průřezovým tématem ŠVP, je cestování (školní i individuální zájezdy), výměnné pobyty žáků a možnost studia v zahraničí. HMP věnuje této problematice zvýšenou pozornost, a proto byly od 1.2.2012 pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců zřízeny poradní orgány - Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců na území hl. m. Prahy a Komise Rady hl. m. Prahy pro udělování grantů v oblasti národnostních menšin a integrace cizinců na území hl. m. Prahy.

Rozvoj poradenských a informačních systémů

Rozvoj poradenského systému

Poradenství je nepostradatelnou součástí současného školství a nelze jej redukovat pouze na poradenství kariérové. Multikulturní společnost, integrace zdravotně postižených dětí a žáků do běžných škol a nárůst výskytu sociálně patologických jevů mezi dětmi a mládeží vyžaduje stále propracovanější poradenský systém. Školské poradenské služby jsou zajišťovány pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry, ale stále více i psychology a speciálními pedagogy, kteří působí přímo ve školách. Zatím ojediněle se podařilo vytvořit přímo na školách školní poradenská pracoviště (psycholog, speciální pedagog, výchovný poradce...), nicméně jejich činnost je

hodnocena jak školami, tak rodiči velmi pozitivně. Většímu rozvoji školních poradenských pracovišť brání velká finanční náročnost.

V souladu se schválenou Koncepcí pražského speciálního školství na období 2009 - 2012 byla proto v březnu 2009 ustanovena Pracovní skupina pro posouzení spolupráce institucí poskytujících poradenské služby na území HMP a pro vytvoření Centra poradenských služeb (činnost březen – září 2009). Jednotliví členové byli vybráni tak, aby zastupovali celé spektrum poskytovatelů - střediska rané péče, pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra a střediska výchovné péče. Aktivní roli ve skupině měli zástupci rodičovské veřejnosti. Pracovní skupina se sešla celkem čtyřikrát a zpracovala materiály, které zmapovaly efektivitu poradenských služeb. Členové pracovní skupiny se shodli, že v současné době nevzniká na území HMP potřeba nového zastřešujícího subjektu – Centra poradenských služeb. Činnost pracovní skupiny byla ukončena v září 2009. Na základě této analýzy bude HMP věnovat této problematice velkou pozornost.

Informační systémy

Neméně důležitou roli sehraávají také informační systémy, které pomáhají rodičovské veřejnosti orientovat se v nabízených službách.

V rámci rozvoje informačních systémů jsou HMP realizovány tyto projekty:

- od roku 2009 projekt Praha sportovní, jehož cílem je podpora sportu a zdravého životního stylu v metropoli. Praha sportovní disponuje vlastním webovým portálem, který široké veřejnosti zprostředkovává informace o sportovních akcích, sportovištích na území HMP, sportovních klubech a sportovních projektech, které zajišťuje či podporuje HMP.
- projekt Řemeslo žije!, jehož cílem je podpora odborného vzdělávání, zejména studium oborů vzdělání s výučním listem, jsou prezentovány na webové portálu projektu a veřejnost zde najde informace o průběhu projektu a realizaci jednotlivých akcí
- od roku 2010 webový portál k projektu Schola Pragensis, jehož cílem je informovat rodiče i žáky ZŠ o přehlídce a nabídce pražských středních škol a o akcích a doprovodných programech probíhajících v rámci výstavy Schola Pragensis
- v průběhu roku 2011 byl spuštěn internetový portál Praha volnočasová, jehož cílem je informovat obyvatele i návštěvníky HMP o volnočasových aktivitách.

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Podstatnou řadu aktivit v této oblasti (odpadové hospodářství, péče o zeleň, čistota města, ochrana životního prostředí, atd.) vyvíjí ve spolupráci s dalšími organizacemi odbor ochrany prostředí MHMP. Aktivity jsou zaměřené na rozličné cílové skupiny, především pak žáky škol (MŠ, ZŠ, SŠ), pedagogy, odbornou i laickou veřejnost a rovněž veřejnou správu. Z mnohých aktivit zadávaných formou zakázek či přímo realizovaných to jsou například: ekologické výukové programy pro školy, semináře a školení pro učitele MŠ, ZŠ a SŠ, hry a informační materiály s tematikou odpadového hospodářství a čistoty města pro žáky 1. ročníků ZŠ, informačně vzdělávací kampaň ke Dni Země, akce pro veřejnost ke Dni životního prostředí a Dne dětí, dlouhodobé projekty EVVO pro školy, exkurze pro školy, pořádání výstav s tematikou životního prostředí, vydávání informačních brožur a letáků aj.

2.1.3 Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků a jejich další vzdělávání

S profesionalitou zaměstnanců obecně souvisí jejich odborná kvalifikace a její zvyšování a prohlubování. Ředitelé škol proto věnují kvalifikaci svých pedagogů trvalou péči, přesto se bohužel stále nedaří na všech druzích a typech škol odbornost pedagogů bezezbytku naplnit. Problém spočívá jednak v tom, že jsou na učitele kladeny jedny z nejpřísnějších kvalifikačních předpokladů a dále – ve srovnání s ostatními absolventy vysokých škol a universit – v nízkém finančním ohodnocení ve mzdové struktuře dosahované na území HMP. Pedagogické vzdělání dává jejich absolventům stále dobrou šanci uplatnit se za více peněz mimo školství, i když tento trend již není tak výrazný jako dříve. Velmi důležité pro práci pedagogů je také další vzdělávání chápáno jako celoživotní proces. Probíhá formou studia zejména na vysokých školách, samostudia, účastí na seminářích, kurzech, přednáškách, workshopech atd. Vzdělávací akce pro další vzdělávání pedagogických pracovníků realizují různé vzdělávací instituce: např. CERMAT, NIDV, NÚV, ČMOS pracovníků školství, AV ČR, JČU, PedF UK a další fakulty UK, Institut profesní přípravy, Goethe Institut, MHMP. HMP podporuje dále vzdělávání pedagogických pracovníků z grantů určených na vzdělávání a realizuje jejich

vzdělávání také v rámci projektů financovaných z ESF - JARO II, DVPP VOŠ, Integrace, DVPP a ŘEMESLO ŽIJE! II.

Prestiž a společenské postavení jednotlivých profesí je dáno především tím, jak je vnímá veřejnost. Pedagogické profese nejsou dnes veřejností vnímány příliš příznivě. Snaha o narovnání platů však naráží na nedostatek prostředků ve státním rozpočtu, i když v posledních letech došlo k částečnému navýšení výdělků. Právě proto HMP přispívá finanční částkou na odměny pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, které zřizuje. Pro porovnání jsou uvedeny průměrné platy pedagogických pracovníků za roky 2008 – 2010. Z přehledu je zřejmé, že se výdělková úroveň neliší u MŠ a ZŠ. Větší rozdíl je mezi SŠ, na platy jejichž učitelů právě HMP přispívá, a velký rozdíl vykazují jazykové školy, které si na platy učitelů svou činností vydělají.

Tab. č. 12 Průměrné mzdy (platy) pedagogických pracovníků v Praze a v ČR – procentní porovnání platů v Praze k ČR za roky 2008 - 2010

	2008			2009			2010		
	PRAHA	ČR	Praha/ČR v %	PRAHA	ČR	Praha/ČR v %	PRAHA	ČR	Praha/ČR v %
MŠ	19 615	19 789	99,13	20 863	20 941	99,63	20 266	20 207	100,29
ZŠ	24 856	24 844	100,05	26 340	26 369	99,89	25 343	25 348	99,98
SŠ + konzerv.	27 344	25 644	106,63	28 872	26 909	107,29	28 891	26 973	107,11
VOŠ	28 072	27 789	101,02	29 094	28 915	100,62	28 867	28 737	100,45
ZUŠ	25 012	24 676	101,36	26 082	25 587	101,93	25 861	25 203	102,61
Jaz. školy	25 605	24 402	104,93	30 097	26 220	114,79	30 542	26 804	113,95

Zdroj: Statistické ročenky školství 2008 - 2010 (zaměstnanci a mzdové prostředky)

Společenské postavení pedagogů jednotlivých škol v očích rodičovské veřejnosti jistě zvyšuje také kvalita výuky na škole a klima školy. Učitelé a ředitelé škol si mohou být jisti podporou autority svých kvalitních a racionálních rozhodnutí ve věcech výuky, vzdělání a výchovy. Samozřejmostí se musí stát i podpora ze strany rodiny. Proto se tyto oblasti stávají dalšími prioritami koncepce a rozvoje vzdělávací soustavy v HMP.

2.1.4 Další vzdělávání v rámci celoživotního učení

Celoživotní vzdělávání je nedílnou součástí zvyšování kvalifikace a odbornosti každého jednotlivce. Školský systém HMP je službou, proto i vzdělávání dospělých musí reagovat na přání a potřeby uchazečů o vzdělání. Potřebu vzdělávání dospělých doposud evidují převážně dislokovaná pracoviště Úřadu práce hl. m. Prahy v jednotlivých městských částech. Ze současné praxe lze konstatovat, že tato pracoviště požadují uspořádání rekvalifikačních kurzů většinou po soukromých společnostech, přičemž odbornou výuku mnohdy zajišťují učitelé středních odborných škol. Praha nemá vytvořeno centrum celoživotního vzdělávání jako specializované pracoviště (viz 3.7.6). Na školy se většinou obracejí pouze jedinci a realizace takového rekvalifikačního kurzu je ekonomicky velmi náročná. Přesto některé školy ve vybraných činnostech rekvalifikační kurzy uskutečňují. Je to zejména v oblasti svařování, výuky řízení motorových vozidel, znalost vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhlášky č. 98/1982 Sb. Vzdělávání v rámci centra Cevelit, které zahájilo činnost v září 2008, je realizováno ve VOŠ a SŠ slaboproudé elektrotechniky, Praha 9, Novovysočanská 48. Je orientováno na přednášky a prezentace poznatků vědy a techniky, zejména z oblasti elektro a informačních technologií. Zájemci mají možnost studovat v učebnách se špičkovým vybavením, multimediální třídy jsou vybaveny interaktivními tabulemi, dataprojektory, tiskárnami, skenery a další audiovizuální technikou, počítači propojenými v síti včetně internetového připojení. Nové moderní vybavení umožňuje poskytovat vzdělávání i v oblasti síťových technologií, IP telefonie a mikroprocesorové techniky. K dispozici je rovněž videokonference pro spolupráci se špičkovými pracovišti, např. ČVUT. SŠ-COPTH, Praha 9, Poděbradská 1, v rámci programu Enersol a Perspektis zajišťuje vzdělávání učitelů v oblasti environmentální výchovy, dále zajišťuje kurzy a rekvalifikaci pro pracovníky v oblasti chladírenské techniky. V této zatím jediné škole HMP je organizováno vzdělávání a přezkoušení pro získání dílčí kvalifikace podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), zejména v oboru Elektrikář – silnoproud. V oblasti autoopravenství zajišťuje další vzdělávání dospělých (včetně pedagogických pracovníků škol) SŠ automobilní a informatiky, se sídlem 102 00 Praha 10, Weilova 4, jedná se o Evropský projekt koordinovaného vzdělávání pedagogických pracovníků, který probíhá ve spolupráci se společnostmi Škoda Auto, a.s., Robert Bosch odbytová, s.r.o. a Scania Czech republic, s.r.o. Kromě toho se uvedené a další školy věnují vzdělávání

dospělých v oblasti výpočetní techniky, pořádány jsou kurzy a semináře. SOŠ stavební a zahradnická, Praha 9, Učňovská 1, nabízí rekvalifikaci v oborech Truhlář, Malíř, Instalatér a další. Kromě toho se podílí s Cechem kominíků na rekvalifikaci v oboru Kominík. Další školou, která se více zapojila do vzdělávání dospělých, je Střední škola technická, Praha 4, Zelený pruh 1294. Pořádá svářečské kurzy, kurzy technologie RIGIPS, školení a přezkoušení vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhlášky č. 98/1982 Sb., kurzy pedagogického minima pro instruktory žáků.

2.1.5 Harmonizace struktury vzdělávacích příležitostí v HMP

K harmonizaci struktury vzdělávacích příležitostí byla před rokem 2008 zpracována analýza oborové struktury vzdělání SŠ a VOŠ, na jejímž základě byla zahájena úprava vzdělávací nabídky tak, aby byla zvýšena uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Snahou je vytvoření ekonomicky silných škol s identickými obory vzdělání a s možností prostupnosti mezi obory vzdělání poskytujícími střední vzdělání s výučním listem i maturitní zkouškou. Jedná se o totožné obory vzdělání, tj. takové, které vycházejí ze stejného RVP jak pro dosažení maturitní zkoušky, tak i výučního listu. Prostupnost je vhodná pro žáky, kteří vstoupí do středoškolského vzdělávání a v jeho průběhu vykazují nadprůměrné, resp. podprůměrné, výsledky v jednotlivých stupních středního vzdělání. Prostupnost mezi obory vzdělání jim tak umožňuje dosažení jednoho ze stupňů středního vzdělání a tím i lepšího uplatnění na trhu práce. Nabídka vzdělávacích programů jednotlivých škol zřizovaných HMP svým charakterem odpovídá i mnohaleté tradici.

Z důvodu stálého zájmu o všeobecné vzdělávání v oblasti středního školství jsou ve vzdělávací nabídce odborných škol zařazeny obory vzdělání lyceálního typu. Jedná se o obory, které svým charakterem zvyšují podíl všeobecného vzdělávání. Absolventi jsou připraveni jak pro vstup do terciálního vzdělávání, tak i pro výrobní sféru. Podíl žáků přijímaných do těchto oborů je konstantní. Klesající počet žáků odcházejících ze základních škol se výrazně dotkl jak oborů vzdělání na technických středních školách, tak i oborů vzdělání s výučním listem. Absolventi středních průmyslových škol i oborů vzdělání zakončených výučním listem jsou na trhu práce stále velmi žádaní. V rámci kurikulární reformy byly v oblasti všeobecného i odborného školství vytvořeny RVP, které byly tvořeny pro každý obor zvlášť. Současně došlo k redukci z původních 800 oborů na přibližně 250 volněji koncipovaných oborů. Cílem je podpora pedagogické autonomie škol a profesní odpovědnosti ředitelů a učitelů za výsledky vzdělávání. Rámcový vzdělávací program, jenž je postupně uváděn do praxe, je dokumentem, který umožňuje školám přizpůsobit si obsah učiva svým specifickým podmínkám a požadavkům v regionu. Tvorbu RVP zajišťuje NÚV.

Veřejnost však preferuje všeobecné vzdělávání. Důvodem je pravděpodobně i obava z náročného studia technických oborů a nejistota z uplatnění po dokončení studia v HMP, neboť v nabídce SOŠ na území HMP jsou i takové obory, kdy absolventi v rámci Prahy jsou hůře zaměstnatelní. Jedná se např. o oblast chemie, strojírenství.

Klesající počet žáků odcházejících ze základních škol se výrazně dotkl středních odborných škol a středních odborných učilišť, zejména oborů vzdělání s výučním listem. Tato skutečnost již přetrvává několik let a situace se zlepšuje nejdříve až po roce 2015, přestože absolventi oborů vzdělání s výučním listem jsou na trhu práce velmi žádaní.

Pro podporu středních odborných škol, které nabízejí střední vzdělání s výučním listem, o které však veřejnost nejeví příliš zájem, byl Radou HMP schválen Plán podpory učňovského školství a řemesel v HMP v letech 2010 - 2013. V březnu 2009 zahájilo HMP projekt Řemeslo žije!, jehož cílem je přilákat více žáků do středních škol ke studiu oborů středního vzdělání s výučním listem. Součástí informační kampaně jsou akce pro žáky a jejich rodiče, soutěže, výstavy, ale také třeba rozhovory, workshopy a konference. Především jsou připravovány společné projekty spolupráce škol, zaměstnavatelů a Hospodářské komory HMP. Vytváření prostředí pro rozsáhlejší spolupráci podniků a škol je jedním z hlavních cílů projektu Řemeslo žije!. HMP v těchto a podobných opatřeních spatřuje trvalejší řešení, než jsou krátkodobá opatření typu náborových příspěvků. Projekt Řemeslo žije! přilákal do SOU větší počet zájemců o vzdělání v oborech s výučním listem. Pro školní rok 2011/2012 se mírně zvýšil zájem např. o obor Kominík, Strojní mechanika, Elektrikáře se zaměřením na silnoproud. S klesajícím počtem žáků vycházejících z 9. ročníků ZŠ se počet přijatých žáků ke vzdělávání v oborech s výučním listem za období od školního roku 2009/2010 pohybuje téměř na konstantním čísle 33 %. To svědčí o skutečnosti, že mírně stoupá zájem o řemeslné obory.

Projekt Řemeslo žije! je rozšiřován i na oblast středních průmyslových škol, kde se úbytek 15letých v populaci projevil v přijímacím řízení pro školní rok 2010/2011 v plné míře. Situace se projevila zejména na středních průmyslových školách strojnických a stavebních.

V rámci harmonizace struktury vzdělávacích příležitostí byla provedena také úprava rejstříku škol s školských zařízení. Úprava rejstříku škol a školských zařízení vychází z platné legislativy. Na základě dlouhodobého nezájmu o některé obory vzdělání, např. Čalouník, Sklenář, Prodavač – průmyslové zboží, byly tyto obory vymazány ze vzdělávací nabídky škol. Naopak pro rozšíření vzdělávací nabídky byly zařazeny obory vzdělání např. potravinářské práce, kamnář, Elektrotechnika. Změna v nabídce oborů vzdělání a tím i úpravy v rejstříku škol a školských zařízení se samozřejmě týkají i oborů vzdělání, které byly nahrazeny obory vzdělání se schválenými RVP v závislosti na kurikulární reformě. Ve školním roce 2011/2012 je na SOŠ zřizovaných HMP vyučováno celkem 144 oborů vzdělání jak s maturitní zkouškou, tak i výučním listem.

V období 2008 -2011 byla HMP zřízena pouze jedna nová škola – Gymnázium Milady Horákové a to k 1. 1. 2009 usnesením ZHMP č. 19/7 ze dne 18. 9. 2008.

K 1. 7. 2009 byla sloučena SOŠ, Praha 3, U Vinohradského hřbitova 3 (zařazené byly tyto obory: Chemicko-farmaceutická výroba, Přírodovědné lyceum, Technické lyceum, Strojírenská a elektrotechnická zařízení) se SŠ elektrotechniky a strojírenství, Praha 10, Jesenická 1 (nástupnická organizace). Podařilo se tak soustředit identické obory vzdělání v návaznosti na rámcové vzdělávací programy s možností propustnosti mezi obory vzdělání poskytujícími střední vzdělání s výučním listem i maturitní zkouškou. Uvolněná budova je i nadále využívána pro potřeby školy HMP.

Od 1. 9. 2009 byly na některých školách zřizovaných HMP otevřeny nové obory vzdělání. Na SŠ - Provoz a ekonomika dopravy, Multimediální tvorba, Slaboproudá elektrotechnika, Veřejnoprávní činnost, Ekologie a životní prostředí a průmyslová ekologie. Na VOŠ - Diplomovaný nutriční terapeut (v dálkové formě).

Jako reakce na společenskou poptávku byla k 1. 9. 2009 navýšena kapacita vzdělávacího programu vyšší odborné školy – Předškolní a mimoškolní pedagogika (dálková forma). Podpora rozšiřování nabídky akreditovaných programů vzdělávání VOŠ má návaznost na reálné možnosti uplatnění absolventů na trhu práce.

Od 1. 9. 2010 došlo k rozšíření nabídky oborů vzdělání s výučním listem - Práce ve stravování se specializací „studená kuchyně“, tříletý obor vzdělání s upravenými učebními plány a dvouletý obor vzdělání Potravinářské práce, školní vzdělávací program Pekařské práce. Obory jsou vhodné zejména pro hendikepované žáky. Vzdělávací nabídka byla také rozšířena o obor Kamnář jako reakci na požadavek veřejnosti a doplnění vzdělávací nabídky v oblasti stavebních profesí. Dalším novým oborem je tříletý obor s upravenými učebními plány Klempířské práce ve stavebnictví. Obor je vhodný zejména pro hendikepované žáky, kterým přináší širší nabídku přípravy na budoucí povolání a zároveň lepší možnosti uplatnění na trhu práce. Kromě oborů vzdělání s výučním listem byly zavedeny v souladu s učebními plány středních škol také obory vzdělání s maturitní zkouškou – Mechanik – elektronik, Elektrotechnika a Informační technologie. Školy soukromých zřizovatelů rozšiřovaly nabídku o obory vzdělání s maturitní zkouškou – Podnikání, Cestovní ruch, Ekonomika podnikání a Grafický design.

2.2 Kvantitativní rozvoj vzdělávání v HMP na jednotlivých úrovních vzdělávací soustavy

Počet škol a školských zařízení na území HMP se za poslední 3 školní roky nijak dramaticky nezměnil. Mírně vzrostl počet MŠ. Počet dětí v MŠ v porovnání s počtem škol MŠ vzrostl mnohem více. Je to dáno tím, že jsou především navyšovány kapacity stávajících MŠ a otevírána detašovaná pracoviště, zejména v nenaplněných základních školách.

Tab. č. 13 Počty škol a školských zařízení a počty dětí, žáků a studentů

	2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	školy	Děti/žáci/ studenti	školy	Děti/žáci/ studenti	školy	Děti/žáci/studenti

MŠ	320	31 308	322	33 403	331	35 264
ZŠ	251	74 470	251	73 400	251	74 151
SŠ	204	74 799	202	73 622	200	70 583
Konzervatoře	8	1 421	7	1 354	8	1 511
VOŠ	38	6 708	38	6 553	39	6 673
ZUŠ	36	24 060*	37	24 517*	36	24 758*
Domy dětí a mládeže	15	410 115**	15	411 193**	15	430 722**
Domovy mládeže, internáty	34	2 826	34	2 872	33	2 804
Dětské domovy	5	118	5	148	5	149
Diagnost. a vých. ústavy	6	276	6	321	6	261
Školní družiny	242	27 471	242	28 304	243	29 797
Školní kluby	61	4 367	64	5 065	66	5 805

Zdroj: ÚIV, Statistická ročenka školství 2008/09, 2009/10, 2010/11 – výkonové ukazatele

* včetně vzdělávání dospělých

** účastníci

2.2.1 Předškolní vzdělávání

Největším zřizovatelem MŠ jsou městské části. Z 57 MČ na území HMP je 50 MČ zřizovatelem mateřských škol. Mateřské školy v HMP jsou zcela naplněny. Situaci o potřebnosti počtu míst na MŠ městské části sledují a snaží se ji korigovat. Problémy jsou zejména v okrajových MČ, kde jsou kapacity MŠ nedostatečné. Důvodem je rozsáhlá bytová výstavba v těchto částech hlavního města, ale i za jeho hranicemi. Z těchto důvodů některé MČ realizovaly navýšení kapacit formou stavebních úprav budov MŠ i ZŠ, nebo otevřením dalších tříd MŠ, dosud nevyužívaných.

Mateřské školy zaznamenaly v uplynulém období zvýšený zájem rodičů o umístění dětí včetně dětí mladších 3 let a dětí, jejichž rodič pobírá dále rodičovský příspěvek a dítě může docházet do MŠ na čtyři hodiny denně. Rodiče se také ve stále větší míře zajímali o zaměření a programové nabídky mateřských škol a v neposlední řadě i o počet dětí a počet učitelek v jedné třídě. Preferovali spíše menší třídní kolektivy v mateřských školách rodinného typu. Je využívána možnost přítomnosti rodiče v mateřské škole při adaptaci dítěte a také častěji rodiče využívali k seznámení se s MŠ „Dnu otevřených dveří“. Celkově byly mateřské školy rodičovskou veřejností přijímány a hodnoceny velmi kladně. Dále je třeba zmínit i stále lepší vybavenost mateřských škol včetně vybavenosti informačními technologiemi.

Ve školním roce 2009/2010 bylo uvedeno do provozu 20 Center pro předškolní děti (CPD) při všech DDM zřizovaných HMP a v roce 2011 byl jejich počet rozšířen o další 2 CPD (další možnost umístění předškolních dětí). Jedná se o dopolední celotýdenní programy v rámci zájmového vzdělávání pro předškolní děti od 3 let, a to jak pro příležitostné, tak i pro pravidelné návštěvníky s důrazem na rozvoj pohybových, hudebních, výtvarných a herních aktivit a osobnostně sociální rozvoj.

Mateřské školy jsou určeny zejména pro věkovou kategorii dětí 3 - 6 let, ale zůstávají zde rovněž děti starší 6 let, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Stále se zvyšuje počet dětí cizinců.

I přes navyšování kapacit MŠ a otevírání CPD převyšuje poptávka po umístění dětí do MŠ zřizovaných MČ nad nabídkou. Poptávku zvyšují také rodiče dětí bydlících ve Středočeském kraji, kteří dojíždějí za prací do Prahy. Zcela kontraproduktivní se proto jeví zásah ombudsmana a jeho doporučení pro přijímání dětí do MŠ, kdy by se podle něho v podstatě měly přijmout všechny děti a nejde-li to, potom má rozhodující roli sehrát věk dítěte, popř. ještě jeho bydliště (bydliště rodičů je opomíjeno, a proto stále více rodičů, kteří se odstěhovali za Prahu za kvalitnějším ovzduším a levnějším bydlením, přihlašuje své děti k trvalému pobytu k prarodičům). MČ nedisponují dostatečnou výší finančních prostředků na další investice do zřízení nových míst v mateřských školách.

2.2.2 Základní vzdělávání

Převážnou většinu základních škol na území HMP zřizují jednotlivé městské části - z celkového počtu 57 městských částí na území HMP je zřizovatelem základních škol 49 MČ. Nabídku rozšiřují soukromí

zřizovatelé, církev a HMP, které zřizuje ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na území HMP jsou také ZŠ při zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy, které jsou zřizovány MŠMT.

Počet žáků v ZŠ v minulých letech neustále klesal, proto MČ přistupovaly k optimalizaci a některé školy sloučily do jednoho právního subjektu. Např. v roce 2008 byly sloučeny ZŠ Praha 3, Perunova 6/975 a ZŠ Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121 (nástupnická ZŠ), v roce 2009 byly sloučeny FZŠ Praha 13, Fingerova 2186 a FZŠ Praha 13, Chlupova 1800 s novým názvem FZŠ profesora Otokara Chlupa, Praha 13, Fingerova 2186. Budovy byly zachovávány pro školské účely (zvyšování kapacit MŠ a zájmová činnost) s tím, že budou opět využity pro základní vzdělávání, až přejdou do ZŠ silné ročníky z MŠ. Převážně jsou zřizovány základní školy, které mají všech devět ročníků. Jsou modernizovány budovy i vybavení. Síť základních škol je v HMP rovnoměrně rozložená a jejich kapacita zatím převyšuje naplněnost. V nejnižších ročnících základních škol už se začínají projevovat vyšší počty žáků, což koresponduje se zvýšeným počtem dětí v mateřských školách.

V porovnání s předchozími roky stále vzrůstá počet žáků - cizích státních příslušníků. Počáteční složitou situaci v komunikaci způsobenou jazykovými bariérami řeší pedagogové hodinami individuálního doučování. Povinnost zajistit žákům, kteří jsou dětmi osoby se státní příslušností jiného členského státu EU na území ČR dlouhodobě pobývají a plní povinnou školní docházku podle školského zákona, plní HMP ve spolupráci s MČ Praha 4, zajištěním bezplatné jazykové přípravy na První jazykové ZŠ v Praze 4, Horáčkova 1100. Kromě cizinců jsou do ZŠ začleňovány též děti se sociálním znevýhodněním. Významnou pomoc v této oblasti poskytují i jednotlivé městské části, které se snaží podporovat vznik komunitních center při základních školách – ZŠ a MŠ, Praha 5 – Smíchov, Grafická 13, ZŠ a MŠ Angel v Praze 12, Praha 4 – Modřany, Angelovova 3183. Účinná pomoc přicházela z MŠMT v podobě rozvojových programů – školám byly poskytovány prostředky ze SR na výuku českého jazyka pro cizince. Otázka poskytování těchto prostředků není dosud jednoznačně vyřešena.

2.2.3 Základní umělecké vzdělávání

Potřebná hustota sítě ZUŠ je v souladu s DZ HMP 2008 doplněna řadou jejich odloučených pracovišť. Školy různých zřizovatelů vytvářejí vyváženou vzdělávací nabídku. Působí zde celkem 36 ZUŠ, z toho 26 zřizovaných HMP, 2 zřizované MČ, 5 škol soukromých zřizovatelů, 2 školy církevní a 1 zřizovaná MŠMT.

Tab. č. 14 Počty žáků ZUŠ (včetně vzdělávání dospělých)

školní rok	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
počet žáků	22 143	22 539	22 452	23 136	23 623	24 060	24 517	24 758
počet žáků v %	100	101,7	101,3	104,5	106,6	108,6	110,7	111,81

Zdroj: SMT MHMP

Počty žáků ZUŠ mírně stoupají, od školního roku 2003/2004 vzrostly o 11,81 %. Největší zájem mezi žáky je o hudební obor, nejmenší o literárně dramatický. Vývoj počtu žáků podle jednotlivých oborů za poslední 3 školní roky přináší následující přehled.

Tab. č. 15 Počty žáků ZUŠ všech zřizovatelů v jednotlivých oborech (včetně vzdělávání dospělých)

	o b o r				celkem
	hudební	výtvarný	taneční	liter. dram.	
2008/2009	16 391	4 425	2 312	932	24 060
2009/2010	16 565	4 460	2 540	952	24 517
2010/2011	16 538	2 589	4 637	994	24 758

Zdroj: SMT MHMP, Výkazy o ZUŠ k 30. 9. příslušného roku

Převis poptávky po studiu zejména hudebního oboru se řeší v rámci škol zřizovaných HMP přesunem volných kapacit mezi školami. Zvyšování počtu žáků zaznamenávají školy ve vnějších částech města, např. Černý Most, Stodůlky, Prosek atd.

Za vzdělávání žáků v ZUŠ se stanoví úplata. Výše příspěvku je stanovena v souladu s vyhláškou č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání, ředitelem školy, který může, zejména ze sociálních důvodů, osvobodit žáka od placení příspěvku zčásti nebo zcela. Tím je zabezpečena přístupnost tohoto typu vzdělávání i pro děti ze sociálně slabších rodin.

2.2.4 Zájmové vzdělávání v domech dětí a mládeže

HMP dlouhodobě vytváří podmínky pro funkční systém volnočasové nabídky obsahující pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost pro děti a mládež a zároveň nabídku jednorázových a otevřených aktivit pro neorganizované děti a mládež. Tento komunální systém zájmového vzdělávání a rekreačních činností se všeobecným nebo odborným zaměřením představuje základní strukturu mimoškolních aktivit pro děti a mládež na území města, kterou zajišťují především příspěvkové organizace HMP (domy dětí a mládeže) a nestátní neziskové organizace (NNO). Volnočasové aktivity jsou významným potenciálem výchovného i sebevýchovného působení, pomáhají dětem a mladým lidem integrovat se do života města i aktivně se podílet na jeho rozvoji. Politika města vůči jejich volnému času přispívá k oslabení důsledku negativních jevů, které s sebou život ve velkoměstě přináší.

Zájmové vzdělávání, uskutečňované v DDM, zahrnuje široké spektrum činností od pohybových aktivit, tance a sportu po zpěv, přírodovědu, chovatelství, výtvarné, rukodělné a technické činnosti, turistiku apod. Pravidelná činnost představuje celoročně zajišťovanou systematickou práci s dětmi a mládeží, je profilována i na práci s talentovanými dětmi a mládeží. Příležitostná činnost je účinná metoda prevence negativních jevů. Uskutečňuje se formou jednorázových nebo cyklických akcí, kterými jsou zejména prázdninové tábory a soustředění, turnaje, příležitostné soutěže, divadelní a hudební představení, exkurze, přednášky, semináře, besedy, víkendové výjezdy, společné akce rodičů a dětí, tematické propagační akce apod. Spontánní činnost obsahuje otevřené formy práce s dětmi a především mládeží nad 13 let.

Přehled o jednotlivých typech činností a vývoji počtu účastníků v DDM zřizovaných HMP od roku 2002 podává následující tabulka. Největší zájem je dlouhodobě především o sportovní, taneční a výtvarné aktivity. Největší nárůst účastníků je posledních letech vykazován v prázdninových aktivitách, a to především u příměstských táborů. Součástí uvedených aktivit je i stále se rozvíjející projekt Léto pražských dětí s atraktivním programem v průběhu letních prázdnin složený z širokého spektra nabídky – výjezdové pobytové a putovní tábory, příměstské tábory, volnočasové kluby pro neorganizované děti a především mládež, otevřené venkovní víceúčelové areály při DDM a jednorázové akce.

Tab. č. 16 Vývoj počtu účastníků v DDM zřizovaných HMP v letech 2002 – 2011

Typ činnosti	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Pravidelná činnost	15 944	16 301	16 982	17 028	17 727	19 424	20 401	22 271	22 840
Příležitostná činnost	105 742	132 220	118 328	126 850	179 786	173 532	190 158	152 194	159 918
Spontánní činnost	58 726	65 073	73 337	106 043	133 765	145 308	153 935	131 930	148 676
Soutěže	45 428	49 680	42 585	61 665	40 254	35 519	32 670	68 101	61 119
Tábory a pobyt. akce	9 834	9 779	10 720	9 989	10 993	12 256	10 885	34 331	35 792
Celkem	235 674	273 053	261 952	321 575	382 525	386 039	408 049	408 827	428 345

Zdroj: SMT MHMP

V souladu s optimalizací škol v přírodě byly na základě usnesení ZHMP č. 19/55 ze dne 18. 9. 2008 sloučeny školy v přírodě: Vřesník, Duncan Jánské Lázně a Střelské Hoštice. Nástupnickou organizací je DDM HMP. Usnesením ZHMP č. 38/33 ze dne 3.6.2010 byly uvedené školy v přírodě zapsány do zřizovací listiny Domu dětí a mládeže hlavního města Prahy, Praha 8 – Karlín, Karlínské náměstí 7 (od 1.4.2011 Domu dětí a mládeže hlavního města Prahy). Objekty škol v přírodě využívá DDM pro realizaci vlastních akcí z 90 % v době prázdnin pro tábory a pro realizaci akcí ostatních 12 DDM zřizovaných HMP. V průběhu školního roku jsou objekty poskytovány pro realizaci pobytových aktivit dětí a žáků škol. Prostředky na provoz jsou hrazeny z vlastní činnosti těchto objektů.

2.2.5 Střední vzdělávání

Ve školním roce 2010/2011 působilo na území HMP 200 středních škol, ve kterých se vzdělávalo 70 583 žáků. Tímto počtem se v porovnání s ostatními kraji řadí HMP na 1. místo v České republice. Od školního roku 2008/2009 se o 4 snížil počet středních škol a o 4 216 počet žáků středních škol. Nejvíce zastoupeny jsou školy poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou - odborné. Následují školy se středním vzděláním s maturitní zkouškou - všeobecné. Nejvíce středních škol zřizuje HMP, druhým nejvíce zastoupeným zřizovatelem je soukromý sektor.

Ve středních školách na území HMP jsou zastoupeny téměř všechny skupiny oborů, v nichž lze dosáhnout střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Podrobný výčet oborů je obsažen ve Výroční zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v hlavním městě Praze školní rok 2010/2011. Nejsou zastoupeny obory, jejichž absolventi by v HMP hledali jen těžko uplatnění – např. hornictví, hutnictví, slévárnictví.

Nejpočetněji zastoupenými skupinami oborů středních škol v denním vzdělávání jsou tradičně Obecná příprava (gymnázium), Ekonomika a administrativa, Gastronomie, hotelnictví a turismus a Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika. V ostatních formách vzdělávání bylo zastoupeno podstatně méně skupin oborů než v denním vzdělávání. Nejpočetněji byla zastoupena skupina Podnikání v oborech, odvětvích, dále Ekonomika a administrativa a Gastronomie, hotelnictví a turismus.

Ve středních školách na území HMP studuje značný počet žáků žijících v jiných krajích, nejvíce ve Středočeském kraji, následuje Ústecký a Jihočeský kraj – viz následující tabulka.

Tab. č. 17 Žáci s trvalým pobytem v jiném kraji – denní forma vzdělávání – SŠ zřizované HMP, soukromé, církevní

kraj	Jihočeský	Jihomoravský	Karlovarský	Vysočina	Královéhradecký	Liberecký	Moravskoslezský	Olomoucký	Pardubický	Plzeňský	Středočeský	Ústecký	Zlínský	celkem
šk. rok														
2007/08	265	100	165	145	211	183	108	64	131	177	12 629	396	48	14 622
2008/09	308	133	201	196	255	237	170	99	204	331	14 883	478	86	17 581
2009/10	329	137	204	188	228	294	152	155	220	238	14 265	464	53	16 927
2010/11	315	149	212	186	251	312	193	104	213	243	14 538	560	101	17 377

Zdroj: SMT MHMP

Ve středních školách na území HMP se vzdělává stále více cizinců díky neustále větší otevřenosti státu a statusu české metropole. Oba tyto vlivy jsou příčinou vzrůstajícího počtu cizinců. Naprostá většina škol nemá se začleňováním těchto žáků do kolektivu větší problémy. Školy konstatují, že cizinci vstupující do přípravy pro povolání v oborech vzdělání s výučním listem, přicházejí se slabší znalostí češtiny, a tudíž jsou méně komunikativní. U oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou bývá znalost češtiny lepší. Kolektivy tříd přijímají cizince většinou bez problémů, neprojevují se žádné národnostní, rasové, náboženské či politické problémy. Studijní výsledky cizinců a jejich setrvání v přípravě pro povolání bývá obdobné jako u našich žáků. K nejsilněji zastoupeným národům patří hlavně Ukrajinci a Vietnamci, dále to jsou Slováci a Rusové.

2.2.6 Konzervatoře

Konzervatoře jsou specifickým druhem škol, který rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáků získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání. Úspěšným ukončením vzdělávacího programu v konzervatoři se dosahuje střední vzdělání s maturitní zkouškou a vyšší odborné vzdělání v konzervatoři.

Na území HMP působí 8 konzervatoří. HMP zřizuje 4 příspěvkové organizace, které vykonávají činnost konzervatoře, z toho jedna vykonává i činnost vyšší odborné školy.

V konzervatořích na území HMP studuje velké množství žáků, kteří mají trvalý pobyt v jiném kraji. Nejvíce je opět vzhledem k dopravní obslužnosti ze Středočeského kraje. Počet dojíždějících však rok od roku klesá.

Tab. č. 18 Žáci s trvalým pobytem v jiném kraji – zřizovatel HMP a soukromý zřizovatel - denní forma vzdělávání

kraj	Jihočeský	Jihomoravský	Karlovarský	Vysočina	Královéhradecký	Liberecký	Moravskoslezský	Olomoucký	Pardubický	Plzeňský	Středočeský	Ústecký	Zlínský	celkem
školní rok														
2007/08	17	5	11	6	14	10	6	10	16	7	753	35	9	899
2008/09	61	28	63	30	76	64	23	24	48	23	168	71	17	696
2009/10	55	29	47	31	78	64	25	35	39	24	148	62	18	655

2010/11	65	27	62	40	79	66	34	44	53	36	178	65	25	774
---------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	----	----	------------

Zdroj: SMT MHMP

Z hlediska věku mají největší zastoupení žáci 16letí až 22letí.

Stejně jako na ostatních družích a typech škol se i na konzervatořích vzdělávají žáci – cizí státní příslušníci. Se začleňováním cizinců a příslušníků národnostních menšin nejsou na konzervatořích problémy. Naopak tento typ škol přirozeně počítá s vhodnějšími podmínkami pro multikulturní prostředí. Nejvíce cizinců pochází ze Slovenska, Ukrajiny a Ruska.

2.2.7 Vyšší odborné vzdělávání

Většina vyšších odborných škol na území HMP vznikla a existuje podobně jako v celé České republice při středních školách. Počet studentů se výrazným způsobem nemění, ale nemá jednoznačnou tendenci, stěží se nárůst a pokles.

Nejpočetněji zastoupenými skupinami oborů vyšších odborných škol v denním vzdělávání jsou skupiny Zdravotnictví, Pedagogika, učitelství a sociální péče a Umění a užité umění. V ostatních formách vzdělávání jsou nejpočetněji zastoupeny skupiny Právo, právní a veřejnoprávní činnost, Zdravotnictví a Pedagogika, učitelství a sociální péče.

Věková skupina odpovídající vyššímu odbornému vzdělávání je 19 – 21 let. Nejvyšší je zastoupení 21letých.

Počet studentů – cizích státních příslušníků se každým rokem pomalu zvyšuje. Žádné problémy s jejich začleňováním do studia nejsou.

2.2.8 Speciální školství

Ve školním roce 2010/2011 zřizovalo HMP:

- 38 speciálních škol a školských zařízení
- 7 pedagogicko – psychologických poraden
- 2 dětské domovy

Na pražských středních školách zřizovaných pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami dochází k rozšiřování nabídky nových oborů vzdělání. Na střední škole Aloyse Klara, Praha 4, Vídeňská 28, byly otevřeny obory Podnikání, Keramická výroba a Zpracovatel přírodních pletiv. Pro tyto obory vznikly nové školní vzdělávací programy. Na Gymnáziu pro zrakově postižené a Střední odborné škole pro zrakově postižené, Praha 5, Radlická 115, byl nově otevřen čtyřletý obor poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou Sociální činnost. Nový obor vhodně doplní stávající nabídku školy, zájem o vzdělávání v oblasti sociálních činností je u uchazečů, kteří nesplňují náročnější podmínky pro studium gymnázia.

Oddělení speciálního školství odboru SMT realizuje 2 schválené koncepce:

- Koncepce pražského speciálního školství (schválena usnesením ZHMP č. 20/59 ze dne 30.10.2008) - prioritou je zajištění podpůrných asistenčních služeb a zlepšování podmínek pro úspěšnou integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Koncepce péče o ohrožené děti na území hlavního města Prahy (schválena usnesením ZMHP č. 28/26 ze dne 18.6.2009) - dětským domovům - příspěvkovým organizacím zřizovaným HMP jsou přidělovány byty pro rodinné skupiny a startovací byty pro zletilé klienty.

Mezi prioritní oblasti bylo zařazeno:

Vzdělávání žáků s poruchami chování

Projevuje se nárůst žáků, u kterých jsou diagnostikovány poruchy chování (ADHD). V základních školách běžného typu na území HMP bylo v roce 2008/2009 vzděláváno 184 těchto žáků, v roce 2009/2010 202 žáků a v roce 2010/2011 již 238 žáků. Většina žáků je individuálně integrována ve školách běžného typu, často vzdělávána za pomoci asistenta pedagoga. Jedinci s těžší formou

postižení jsou vřazováni do speciální školy – Základní školy pro žáky se SPCH, Praha 5, Na Zlíchově 19.

Podpora poradenských služeb a rozvoj integrovaného poradenského systému

Systém poskytování poradenských služeb v HMP byl projednán Pracovní skupinou pro posouzení spolupráce institucí poskytujících poradenské služby na území HMP. Cílem bylo zmapování efektivity poradenských služeb.

Integrace a inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol

HMP se pohybuje vysoko nad celorepublikovým průměrem v počtu přidělených AP na 1 žáka. V Praze vzrostl počet AP od roku 2008 do roku 2011 z 301,2 na 406,4 přepočtených úvazků, přičemž v roce 2010 činil republikový průměr 225,7 přepočtených úvazků na kraj. Lze konstatovat, že Praha integruje podstatně ve větším rozsahu než jiné kraje a podporu integraci zajišťuje i finančně.

Tab. č. 19 Vývoj počtu asistentů a vynaložených finančních prostředků v HMP

Rok	Celkem úvazků AP	Státní rozpočet (MŠMT) v tis. Kč	Rozpočet HMP v tis. Kč	Celkem v tis. Kč
2006	102,0	22 258	0	22 258
2007	193,1	50 407	10 116	60 523
2008	301,2	21 079	59 580	80 659
2009	334,6	20 010	72 945	92 955
2010	372,0	18 474	64 862	83 336
2011	406,4	21 773	60 000	81 773

Zdroj: SMT MHMP

Komentář: v roce 2011 byl SR ve výši 45 mil. Kč. 15 mil. Kč bylo navýšeno ve II. pololetí roku.

Péče o ohrožené děti na území HMP

Tab. č. 20 Byty pro DD

	2009	2010	2011	2012
	plnění	plnění	plnění	plán
velké byty	2	2	0	2
malé byty	2	0	4	2
celkem	4	2	4	4

Zdroj: SMT MHMP

Za období tří let byly DD přiděleny 4 byty pro rodinné skupiny a 6 startovacích bytů. Disproporce mezi naplánovaným počtem přidělených bytů a skutečností byla způsobena především nižšími reálnými potřebami dětských domovů, které neměly dostatečný počet dětí připravených k životu v „rodině“ mimo zařízení.

Dosavadní zkušenosti se životem dětí a mladistvých v bytech mimo zařízení DD hodnotí ředitelé obou dětských domovů velice pozitivně: zlepšení vztahů mezi dětmi v rodinných skupinách, snížení počtu výchovných problémů. Děti žijící v běžné občanské zástavbě lépe poznávají, jak funguje běžná rodina a domácnost, přirozeněji se začleňují do společnosti. U zletilých klientů, kteří mají možnost samostatně bydlet a hospodařit, dochází k systematické integraci z dětského domova do samostatného života, vlastní orientaci klienta v osobním i občanském životě.

2.3 Financování regionálního školství

2.3.1 Výdaje HMP na školství za období 2008 – 2011

Nejdůležitější výdaje na školy a školská zařízení na území HMP zřizované MČ, HMP a soukromými subjekty poskytované z prostředků státního rozpočtu a z prostředků HMP podává následující přehled.

Tab. č. 21 Přehled financování v letech 2008 - 2011

v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011
přímé výdaje z prostředků MŠMT	7 160 704	7 128 793	7 400 880	7 351 374
v tom: školy a škol. zařízení zřizovaná MČ	3 724 831	3 752 458	3 936 762	3 989 835
školy a škol. zařízení zřizovaná HMP	3 435 873	3 376 335	3 464 118	3 361 539
dotace soukromým školám a školským zařízením z prostředků MŠMT	1 011 330	1 038 071	1 059 425	1 050 417
rozvojové programy	66 590,6	540 057,9	57 885,6	285 200,2
integrace MŠ a ZŠ z prostředků HMP	59 216,6	57 350,8	46 891,4	44 801,9
provozní výdaje HMP pro školy a školská zařízení zřizovaná HMP	1 053 433	1 114 327	1 249 543,8	1 332 478,2
prostředky HMP na platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných MČ	0	0	0	100 000
prostředky HMP na platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných HMP	150 000	200 000	200 000	200 000
investiční výdaje HMP pro školy a školská zařízení zřizovaná HMP	751 172,4	792 620	792 446,7	835 800
granty na vzdělávání	10 000	10 000	10 000	13 800
Nadační fond Cesta ke vzdělání	0	4 000	4 000	5 000

Zdroj: SMT a ROZ MHMP

Granty poskytované HMP v letech 2008 - 2012 na podporu vzdělávání

Jednou z forem podpory rozvoje vzdělávání jsou granty. HMP vyhláší Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hlavního města Prahy na základě tezí obsažených ve Strategickém plánu hl. m. Prahy a DZ HMP 2008.

Výběr programů pro grantové řízení v oblasti vzdělávání vychází především z priorit DZ HMP 2008, a je zaměřen na konkrétní vývojové potřeby a trendy výchovně - vzdělávací soustavy v celém kontextu rozvoje HMP, řešení potřeby neustálého zvyšování úrovně vzdělání obyvatel HMP. Například:

- soustavné zvyšování odborné kvalifikace učitelů a pedagogických pracovníků škol na území HMP a jejich vzdělávání v oblasti pedagogických věd,
- dosažení všeobecných jazykových znalostí a dovedností žáků, studentů či učitelů cizích jazyků se zřetelem na modernizaci forem a metod lingvistického vzdělávání,
- zkvalitnění výuky cizích jazyků kvalifikovanými rodilými mluvčími a studijními pobyty v zahraničí.

Celoměstské programy podpory vzdělávání jsou ze strany HMP zabezpečeny granty formou darů pro cizí organizace a navýšením účelově vázaných finančních prostředků pro organizace zřízené HMP a jednotlivými městskými částmi.

Tab. č. 22 Prostředky vyčleněné HMP pro oblast podpory vzdělávání na území HMP v letech 2003 – 2012 (v tis. Kč)

rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
suma	15 000	10 000	10 019	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	13 800	13 000

Zdroj: SMT MHMP

V roce 2008 se Celoměstské programy podpory vzdělávání zaměřily na čtyři tematické okruhy:

- Program na podporu rozvoje vzdělanosti, spolupráce s vysokými školami, vědeckými a výzkumnými institucemi především v oblasti vzdělávání managementu pedagogických a výchovných pracovníků škol a školských zařízení hl. m. Prahy.
- Program na podporu vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů.
- Program na podporu rozvoje škol zřizovaných hl. m. Prahou.
- Program na podporu rozvoje vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

V roce 2009 byla nově začleněna podpora jazykového vzdělávání zaměřená na zlepšení podmínek pro práci kvalifikovaných pedagogů – rodilých mluvčích, na podporu studijních zahraničních výjezdů skupin žáků a na zahraniční prezentaci základních uměleckých škol. V těchto oblastech nové programy vhodně doplnily cíle Nadačního fondu Cesta ke vzdělání (viz kap. 3.7.1 – Komunikační kompetence v cizích jazycích). Novým tématem byla podpora vybudování nebo dovybavení odborných pracovišť škol včetně pořízení učebních pomůcek.

Pro rok 2010 byl Program na podporu rozvoje vzdělanosti, spolupráce s vysokými školami, vědeckými a výzkumnými institucemi především v oblasti vzdělávání managementu pedagogických a výchovných pracovníků škol a školských zařízení hl. m. Prahy rozšířen o neziskové organizace.

Rozvoj výchovně vzdělávací soustavy v Praze koresponduje nejen se státními strategickými dokumenty (Národní program rozvoje vzdělávání, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR), ale také s odpovídajícími rozvojovými programy EU. Rozvoj lidských zdrojů je podmínkou pro konkurenceschopnost Prahy v evropském měřítku.

Pro rok 2011 byly cíle Programu na podporu rozvoje vzdělanosti, spolupráce s vysokými školami, vědeckými a výzkumnými institucemi především v oblasti vzdělávání managementu pedagogických a výchovných pracovníků škol a školských zařízení hl. m. Prahy doplněny o vzdělávání v oblasti příčin a prevence rizikového chování žáků ZŠ a SŠ.

Pro rok 2012 byla témata rozšířena o podporu rozvoje finanční gramotnosti žáků a studentů pražských škol, vzdělávání pedagogů v oblasti projektového řízení projektů spolufinancovaných z EU a vzdělávání v oblasti příčin a prevence rizikového chování žáků ZŠ a SŠ. Podporu dostává také vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů včetně využívání nových forem a metod výuky a pořádání vědomostních a uměleckých soutěží. Dalšími cíli jsou zavádění inovačních procesů a nových technologií, podpora jazykového vzdělávání, zkvalitnění podmínek pro výuku dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami apod.

2.3.2 Předpoklad čerpání finančních prostředků z ESF v období 2007 – 2013

Realizace projektů přímého přidělení v rámci Operačního programu Praha - Adaptabilita

Ve školním roce 2009/10 byly zahájeny práce na 4 projektech financovaných z Operačního programu Praha – Adaptabilita.

- **Jaro II**
Projekt je zaměřen na jazykové a metodické vzdělávání pedagogických pracovníků na území HMP. Jazykové a metodické vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá od října 2010. Předpokládá se proškolení přibližně 500 učitelů v různých formách vzdělávání od klasických jazykových kurzů rozšiřujících kompetence učitelů ZŠ, SŠ a VOŠ, po metodické vzdělávání i pobytové kurzy.
Projekt byl zahájen v prosinci 2009
Celkové náklady na projekt činí 22 044,9 tis. Kč.
- **Vzdělávání pedagogických pracovníků pracujících s ohroženými dětmi**
Projekt byl ukončen; nebyl nalezen odpovídající dodavatel - realizátor vzdělávání.
- **Řemeslo žije! II**
Projekt navazuje na projekt financovaný z prostředků HMP „Řemeslo žije!“ Hlavním cílem projektu je rozvoj středního odborného vzdělávání, a to prostřednictvím spolupráce středních

škol s praxí. Součástí projektu jsou regionální a mezinárodní soutěže žáků SŠ, další průběžné vzdělávání učitelů odborného výcviku a praktického vyučování, zapojení odborníků z praxe do vzdělávání žáků středních škol, cvičné polygony, informační program pro pedagogické pracovníky základních škol, odborné konference a propojení středních škol a profesní praxe. Do uvedených aktivit se zapojují uvedené skupiny žáků, pedagogů, odborníci z praxe. Každoročně je zpracovávána závěrečná zpráva včetně čerpání finančních prostředků.

Projekt byl zahájen v listopadu 2010.

Celkové náklady na projekt činí 23 127,49 tis. Kč.

- **Integrace**

Jedná se o individuální komplexní projekt „Studium pedagogických pracovníků k rozšíření odborné kvalifikace pro integrativní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na ZŠ a SŠ běžného typu“, zkrácený název „Integrace“. Hlavním výstupem projektu je ucelený vzdělávací program, který je zaměřen na rozšíření odborných vědomostí a speciálně pedagogických kompetencí a výměnu zkušeností mezi pedagogy a asistenty běžných škol a pedagogy ze škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením ve spolupráci s odborníky ze speciálně pedagogických center.

Projekt byl zahájen v únoru 2011.

Celkové náklady na projekt činí 7 906,98 tis. Kč.

- **Další vzdělávání pedagogických pracovníků VOŠ v oblasti specifických kompetencí**

Projekt obsahuje sedm specifických vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky VOŠ: např. vedení a hodnocení absolventské práce, práce se zdrojovou literaturou, výzkumné metody, prezentační dovednosti, tvorba a využití profesního portfolia pro formování odborných kompetencí studentů, mentoring a supervize jako zdroj sebereflexe, fungování informačního systému v organizaci výuky na VOŠ (tento modul je pouze určen vedoucím pedagogickým pracovníkům VOŠ).

Projekt byl zahájen v září 2011.

Celkové náklady na projekt činí 6 294,04 tis. Kč.

- **Další vzdělávání pedagogických pracovníků**

Projekt vznikl na základě analýzy potřeb pedagogů a ředitelů škol a školských zařízení. Obsahuje několik klíčových aktivit, např. doplnění odborné kvalifikace pro učitele odborných předmětů a praktického vyučování středních škol, pro učitele všeobecně vzdělávacích předmětů základních i středních škol a témata, jako např. oblast bezpečnosti práce. Zaměřuje se také na průběžné vzdělávání v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (např. grafické systémy v geodézii, využívání programů IT v matematice a fyzice, AutoCAD pro projektování ve stavebnictví, legislativa v oblasti použití chemických látek ve školách).

Projekt byl zahájen v lednu 2012.

Celkové náklady na projekt činí 23 6514,062 tis. Kč.

Další možností využití pomoci z ESF pro školy a školská zařízení je přihlášení se do výzev grantového schématu, které pravidelně vyhlašuje odbor FEU Magistrátu HMP.

V rámci JPD 2 byly přiděleny školám zřizovaným HMP např. tyto prostředky:

v roce 2008

- Střední škole stavební a zahradnické, Praha 9, Učňovská 1 byly navýšeny půjčené finanční prostředky na realizaci projektu schváleného v rámci JPD 2, Botanická zahrada SOŠ v Praze 9 – obnova historicky cenného území a likvidace ekologických zátěží na základě usnesení Rady HMP č. 536 ze dne 29. 4. 2008 o částku 23 265,2 tis. Kč.

V rámci OPPA byly přiděleny školám zřizovaným HMP např. tyto prostředky:

v roce 2010

- Střední zdravotnické škole, Praha 10, Ruská 91 neinvestiční transfer ve výši 298,7 tis. Kč ze SR, 3 385,2 tis. Kč z fondů EU a 298,7 tis. Kč z rozpočtu HMP na akci 32504 Tvorba a pilotní ověření systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve zdravotně – sociální oblasti

v roce 2011

- SŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené, Praha 5, Výmolova 169 ve výši 92,3 tis. Kč ze SR, z fondů EU 1 046,1 tis. Kč, z prostředků HMP 92,3 tis. Kč na akci Brána k jazykům č. akce 31688 - neinvestiční transfer

- Vyšší odborné škole a Střední škole slaboproudé elektrotechniky, Praha 9, Novovysočanská 48/280 neinvestiční transfer ve výši 250,5 tis. Kč ze SR, 2 839,0 tis. Kč z fondů EU a 250,5 tis. Kč z rozpočtu HMP a investiční transfer ve výši 162,0 tis. Kč ze SR, 1 836,0 tis. Kč z fondů EU a 162,0 tis. Kč z rozpočtu HMP na akci 33235 Tři rozměry inovace vzdělávacího procesu v moderních digitálních technologiích.

3. kapitola – Priority a rozvoj vzdělávání v jeho jednotlivých segmentech

DZ HMP 2012 – 2016 navazuje na DZ HMP 2008 a ty z cílů, které nebyly zcela naplněny, resp. jejichž naplňování musí průběžně pokračovat, dále rozpracovává. Vychází také z DZ ČR a modifikuje ho na podmínky HMP a je vázán Programovým prohlášením Rady hl. m. Prahy (vize pro Prahu 2020 & priority pro Prahu 2014).

V souladu s výše citovanými dokumenty jsou pro období 2012 – 2016 nejdůležitější následující priority:

- **zvyšování kvality a modernizace vzdělávání** (podpora evaluace a autoevaluace škol a školských zařízení, inovace školních vzdělávacích programů, modernizace učeben, zvyšování efektivity vzdělávání - zavádění nových forem a metod výuky, informace o kvalitě škol, podpora celoměstských programů na vzdělávání)
- **optimalizace nabídky vzdělávání zejména ve vztahu k trhu práce** (podpora odborného vzdělávání - zpopularizování oborů vzdělání s výučním listem, poměrný počet přijímaných žáků víceletých gymnázií k celkovému počtu přijímaných žáků na SŠ, optimalizační kroky spojené s úpravou rejstříku škol a školských zařízení, spolupráce se zaměstnavateli a sociálními partnery, komunikační propojení ZŠ a SŠ, rozšiřování kapacit MŠ)
- **zlepšení klimatu ve školách a školských zařízeních** (prevence sociálně patologických jevů, metodická podpora psychologů z PPP, větší zapojení rodičovské veřejnosti, zainteresování žáků do dění ve školách, podpora multikulturní výchovy, prevence kriminality, metodická pomoc ředitelům při vydávání školních řádů, monitoring sociálního klimatu škol)
- **zvyšování kompetencí dětí, žáků a studentů a jejich osobnostní rozvoj** (jazykové vzdělávání, informační a finanční gramotnost, podpora nadaných žáků, zlepšování podmínek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – kvalita pedagogů, učební a kompenzační pomůcky, inkluze a integrace, asistenční služby, podpora a rozvoj základního uměleckého a zájmového vzdělávání, volnočasových aktivit a sportu včetně celoměstských programů na podporu volného času a sportu, zvyšování etického vědomí žáků a studentů, zvyšování jejich motivace a morálních kvalit v průřezových tématech v rámci ŠVP)
- **podpora pedagogických pracovníků** (další vzdělávání – zvyšování a prohlubování kvalifikace, spolupráce mezi školami, oceňování úspěšných pedagogů, odměňování, zkvalitňování pracovního prostředí apod.)

V následujících podkapitolách jsou formulovány konkrétní cíle pro každý druh vzdělávání a uvedeny aktivity, jimiž by měly být cíle dosahovány.

3.1 Předškolní vzdělávání

Pro stanovení konkrétních cílů je důležitá prognóza vývoje počtu dětí v příslušném období. Vývoj ukazuje následující tabulka.

Tab. č. 23 Vývoj počtu dětí ve věku 3 – 5 let

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
3	10 794	11 709	12 344	13 091	14 489	14 517	14 545	14 679	14 723	14 676
4	9 736	10 653	11 727	12 362	13 110	14 508	14 536	14 565	14 698	14 742
5	9 256	9 738	10 672	11 747	12 382	13 130	14 529	14 557	14 585	14 719

Zdroj: ÚIV (převzatá demografická studie VŠE)

Nárůst počtu dětí souvisí s rozsáhlou bytovou výstavbou nejen v okrajových částech Prahy, ale i v okolních obcích Středočeského kraje. Největší počet dětí ve věku 3 – 5 let lze očekávat v roce 2015

a 2016, od r. 2016 začne pomalý pokles počtu nejdříve tříletých dětí, od r. 2017 počet čtyřletých a od r. 2018 počet pětiletých. Vzhledem k tomuto vývoji poroste i nadále zájem ze strany rodičů o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání. K této problematice je nutné poznamenat, že obrovský převis poptávky nad nabídkou míst v MŠ není způsoben nečinností nejdůležitějšího zřizovatele MŠ, tj. městských částí, ale především tím, že školský zákon umožňuje přijímání dětí mladší 3 let, což podněcuje rodiče společně s možností tzv. vícerychlostního čerpání rodičovského příspěvku hlásit do MŠ i 2leté děti. Situaci neprospělo ani doporučení ombudsmana, podle něhož je pro přijetí rozhodující trvalý pobyt dítěte a nikoliv rodiče. Mnoho rodičů bydlících mimo HMP přihlásí své dítě k trvalému pobytu k prarodičům a nárokuje si přijetí dítěte do MŠ v Praze. Tyto faktory zvyšují Praze počty dětí neumístěných do MŠ.

Cíle:

1. rozšíření kapacity MŠ

Aktivity

- otevírání nových tříd ve stávajících objektech
- otevírání detašovaných pracovišť v budovách základních škol
- slučování mateřských škol se základními školami (nejen účelné využití prostor ZŠ, ale také redukce příspěvkových organizací)
- povolování naplnění tříd na maximální počet dětí, tj. 28 dětí ve třídě všude, kde to dovolují hygienické normy a s ohledem na případnou integraci
- podpora center pro předškolní děti

2. zvyšování a prohlubování odborné kvalifikace učitelek MŠ

Aktivity

- podpora učitelkám ze strany MČ k doplňování vyššího odborného a vysokoškolského vzdělání (např. organizační, finanční)
- podpora dalšího vzdělávání (v rámci grantových programů, organizování vzdělávacích akcí, zajišťování lektorů apod.)

3. podpora výuky jazyků

Aktivity

- podpora výuky mateřského jazyka (českého)
- podpora učitelek MŠ ve studiu metodiky výuky cizích jazyků
- dotace výuky cizího jazyka pro předškoláky
- podpora výuky angličtiny metodou Wattsenglish založené na osvojování si řeči přirozenou cestou – podobně jako u mateřského jazyka
- podpora profilace ŠVP

4. rozšiřování nabídky logopedické péče

Aktivity

- zřizování logopedických tříd pro děti s těžšími vadami řeči
- rozšíření kapacity Základní škola logopedická a Mateřská škola logopedická, Praha 10, Moskevská 29
- vzdělávání učitelek v oblasti logopedické péče
- podpora profilace ŠVP

5. rozvíjení integrace dětí se zdravotním postižením

Aktivity

- podpora vzdělávání učitelek MŠ v oblasti speciální pedagogiky
- vytváření podpůrných opatření, v nezbytně nutných případech zapojování asistenta pedagoga do výuky

Kromě těchto základních cílů budou MČ podporovat další profilaci školních vzdělávacích programů v zájmu rozšíření nabídky rodičům a přispívat ke zdravému životnímu stylu (podpora a rozvoj preventivních zdravotních programů apod.)

3.2 Základní vzdělávání

Městské části jako zřizovatelé ZŠ provedly v minulém období jejich regulaci. Na základních školách se zastavil pokles počtu žáků. S ohledem na demografický vývoj lze očekávat opětovný nárůst.

Jednou z hlavních podmínek pro modernizaci cílů a obsahu vzdělávání je rozvoj výuky informační gramotnosti a využívání informačních a komunikačních technologií ve výuce. Každodenní realita ukazuje, jak nezbytné je finanční vzdělávání. Proto se zřejmě finanční gramotnost nově stává součástí mezinárodního programu hodnocení výsledků PISA v rámci OECD, který sleduje výsledky 15letých žáků. Finanční gramotnost bude do programu zařazena v roce 2012 jako alternativní časem snad povinná komponenta vedle gramotnosti matematické, čtenářské a přírodovědné. Do pilotního testování se zapojí i Česká republika. Na finanční vzdělávání není zatím na našich školách kladen dostatečný důraz a potřebné finanční zabezpečení.

V souladu s novelou školského zákona platnou od 1.1.2012 se rozšiřuje cílová skupina žáků (cizích státních příslušníků), kterou bude potřeba podpořit ve výuce českého jazyka. Tato zákonná úprava bude znamenat zvýšenou finanční náročnost pro rozpočty škol a ze SR je pokryta jen malá část.

Cíle:

1. inovace školních vzdělávacích programů

Aktivity

- autoevaluace (podpora osvojení si metodiky a postupů, pořádání seminářů na toto téma, organizace diskusních fór a vzájemného předávání zkušeností, vytvoření standardů)
- zařazování volitelných předmětů podle možností školy (např. Základy řemesel, Pěstivalské práce, Praktická botanika, Člověk a svět práce)
- aplikace zkušeností ze zahraničních vzdělávacích systémů
- zkvalitňování výuky matematiky, přírodovědných předmětů, informační, čtenářské a finanční gramotnosti, etické výchovy apod.
- podpora pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání (zapojit rodičovskou veřejnost prostřednictvím školských rad)
- podpora projektů pro boj proti dětské obezitě a zkvalitňování programů se zaměřením na lepší fyzickou a zdravotní způsobilost dětí

2. podpora výuky cizích jazyků

Aktivity

- podpora grantových programů jazykového vzdělávání
- mezinárodní spolupráce (zahraniční studijní pobyty)
- spolupráce se zahraničními školami (např. programy e-Twinning, Comenius)
- vytváření vhodných pracovních i společenských podmínek pro rodilé mluvčí
- výuka vybraných předmětů v cizích jazycích
- dotace výuky cizích jazyků
- vzdělávání pedagogů (projekt JARO II)
- pravidelné testování výuky
- podpora soutěží a olympiád

3. podpora polytechnické výchovy

Aktivity

- podpora zakomponování polytechnické výchovy do ŠVP
- vytváření vhodných prostor pro dílny
- spolupráce se středními školami a domy dětí a mládeže

4. podpora informační a finanční gramotnosti

Aktivity

- podpora učitelům při dalším vzdělávání v těchto oborech
- podpora grantových programů v této oblasti

5. zvyšování a prohlubování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků a zvyšování jejich prestiže

Aktivita

- pořádání kurzů a seminářů k vybraným tématům
- podpora grantových projektů zaměřených na vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů
- využívání prostředků z projektů ESF ke vzdělávání (DVPP, Integrace)
- výměna pedagogických zkušeností v rámci mezinárodních projektů
- poskytování finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele i HMP na odměny
- poskytování prostor pro školení

6. zlepšování vybavenosti škol

Aktivita

- vybavování specializovaných učeben (jazykových, počítačových, laboratoří)
- modernizace tělocvičen a hřišť s důrazem na bezpečnost
- modernizace školních kuchyní, výdejen a jídelen
- zlepšování pracovního prostředí pedagogů
- estetická úroveň okolí škol a školních zahrad

3.3 Střední vzdělávání

Na území HMP přetrvává velmi rozvolněná síť především středních odborných škol, které nabízejí identické obory vzdělání. Tento stav je nutné řešit s ohledem na podporu řemesel a odborného školství a s ohledem na efektivní využívání kapacit škol a pedagogického potenciálu. V současné době má mezi jednotlivými obory vzdělání dominantní postavení „obecná příprava“ (gymnázia). Zájem o ni vyplývá ze specifického postavení Prahy jako hlavního města s širokými možnostmi návazného vyššího odborného a vysokoškolského studia a s infrastrukturou velkoměsta. Další místo mezi obory vzdělání, o které je zájem, zaujímá oblast „ekonomiky a administrativy“, po které následuje oblast technického vzdělávání (Elektrotechnika a výpočetní technika) a Gastronomie.

Potřeba absolventů středních škol je dána výrobní základnou příslušného regionu. HMP po roce 1990 změnilo výrobní zaměření, došlo k útlumu zejména v oblasti strojírenství, dopravních systémů a logistice a mění se zaměření chemického průmyslu i oblast potravinářství. Školství se tyto změny bezprostředně dotýká, stejně jako slabší populační ročníky žáků vycházejících ze základních škol a výsledkem je skutečnost, že některé střední, především průmyslové, školy a střední odborná učiliště nemají zcela naplněnou cílovou kapacitu.

Z důvodu demografického vývoje dochází k poklesu počtu žáků přijímaných ke studiu na střední školy. Výraznější pokles žáků zaznamenávají střední odborné školy (především střední průmyslové školy a školy nabízející obory vzdělání s výučním listem), které připravují absolventy k výkonu technických povolání, k výkonu náročných dělnických profesí, ale i pro další studium na VOŠ a vysokých školách. Pro podporu oborů vzdělání s výučním listem bude třeba zvážit možnost stipendií pro žáky s ohledem na finanční zdroje.

V rámci podpory technických řemeslných oborů středního vzdělání, především s výučním listem, schválila Rada HMP Plán dlouhodobé podpory učňovského školství a řemesel v hlavním městě Praze v letech 2009 - 2013, (dále jen Řemeslo žije!) jehož aktivity jsou rozplánovány na období 2010 - 2013, projekt je podporován z prostředků HMP a fondů EU. Jedná se o podporu máločetných oborů vzdělání, které se dlouhodobě nedaří naplňovat v souladu s potřebami výrobní sféry. Bylo vytipováno 15 oborů vzdělání s výučním listem, pro něž jsou připraveny dílčí aktivity projektu ve spolupráci škol a výrobní sféry. Jedná se o polygony (5), soutěž odborných dovedností Solertia, která ověřuje vědomosti a dovednosti žáků v konfrontaci s mistrem ve svém řemesle. Připravují se top kempy a odborné exkurze. Akce se konají pod záštitou radních pro oblast školství, mládeže, sportu a volného času. Úspěšná je i propagace oborů vzdělání v rozhlase a zejména v televizi, což působí na širokou veřejnost představením řemesel a jejich úlohy v současném životě. První úspěchy byly zaznamenány již ve školním roce 2010/2011, kdy přes demografický pokles počtu vycházejících žáků z 9. ročníků základní školy se tento pokles neprojevil výraznou měrou v oborech vzdělání s výučním listem. Nejsou opomenuty ani technické obory středního vzdělání s maturitní zkouškou, kdy zejména v oblasti strojírenství, stavebnictví a chemického průmyslu je nedostatek absolventů. Právě v těchto oborech se

projevil největší propad v získávání žáků do 1. ročníků. Na podporu zájmu o tyto obory byly od září 2011 organizovány projektové dny středních průmyslových škol, které si kladou za cíl přiblížit veřejnosti tento druh studia a uplatnění absolventů. Pro období 2012 -2016 je záměrem pokračovat v aktivitách na podporu řemesel a technických oborů vzdělání. Projektové dny: podzim 2011 – zapojeno 10 SOŠ – finanční podpora ve výši 228,8 tis. Kč, jaro 2012 – zapojeno 13 SOŠ – finanční podpora ve výši 148,8 tis. Kč.

Důvody demografického vývoje a ekonomické důvody (finanční prostředky přidělované ze státního rozpočtu, finanční prostředky zřizovatele do provozu a dofinancování činnosti škol HMP) jsou významnými argumenty pro redukci počtu středních škol. Na základě analýzy potřebnosti jednotlivých oborů vzdělání a potřebnosti absolventů škol v jednotlivých hospodářských odvětvích HMP bude přehodnocena vzdělávací nabídka škol, bude realizována restrukturalizace oborové struktury středních škol. Předpokládá se soustředění identických oborů vzdělání v návaznosti na rámcové vzdělávací programy s možností prostupnosti mezi obory vzdělání poskytujícími střední vzdělání jak s výučním listem, tak maturitní zkouškou. Časový a strukturální plán nelze zatím stanovit. V současné době je zadáno zpracování analýzy vzdělávací nabídky. Z výsledků bude následně zpracován do konce roku 2012 časový a strukturální plán případné restrukturalizace oborové struktury středních škol.

Pokud budou některé objekty škol uvolněny, budou v první řadě využity pro školy zřizované HMP, které sídlí v objektech svěřených do správy MČ. Zde škola, resp. HMP platí nemalé nájemné. Pokud budou volné i další objekty, budou nabídnuty v rámci výběrového řízení školám jiných zřizovatelů. Žádostí eviduje SMT MHMP několik. Podmínky a doba pronájmu vychází z ustanovení zřizovací listiny školy. U organizací, které nezřizuje HMP, budou preferovány pronájmy na dobu určitou.

V oblasti podpory jednotlivých skupin oborů vzdělání bude nezbytné se zaměřit na podporu technických a nehumanitních oborů vzdělání a i u těchto oborů přehodnotit zastoupení počtu škol nabízejících vzdělání v těchto oborech v rejstříku škol a školských zařízení na území HMP.

V souvislosti s podporou technických oborů a zejména oborů s výučním listem je třeba upozornit na připravované změny MŠMT v oblasti kvalifikace pedagogických pracovníků. Je nepochopitelné, že při snaze propagovat řemesla, připravuje MŠMT novelu zákona o pedagogických pracovnících, podle níž mohou učit obory s výučním listem učitelé odborného výcviku, kteří sami nemusí mít výuční list, ani praxi v oboru.

Cíle:

1. podpora technických oborů v oblasti

- *elektrotechnika - obory s výučním listem (Elektrikář, Elektromechanik pro zařízení a přístroje, Spojový mechanik), s maturitní zkouškou (Elektrotechnik, Mechanik elektronik, Telekomunikace);*
- *stavebnictví – obory s výučním listem (Zedník, Montér suchých staveb, Tesař, Pokrývač), technici přípravy a realizace staveb s maturitní zkouškou (Stavebnictví, Technické zařízení budov, Geodézie a Katastr nemovitostí);*
- *strojírenství – profese s výučním listem (Strojní mechanik, Nástrojař, Obráběč kovů, Klempíř), s maturitní zkouškou (Strojírenství, Mechanik strojů a zařízení, Mechanik seřizovač)*
- *zdravotnictví – obory zaměřené na ošetřovatelství;*
- *chemický průmysl – odborníci ve všech sférách (výrobní podniky, laboratoře aj.)*
- *obchod - zbožíznalství a technika prodeje - obory s výučním listem - Prodavač*
- *potravinářská výroba – obory s výučním listem (Pekař, Řezník – uzenář), obory s maturitní zkouškou (Technologie potravin a Analýza potravin)*

Aktivity

- účinná propagace požadovaných oborů vzdělání s výučním listem
- dlouhodobá podpora rozvoje odborného školství a technických škol (projektové dny středních průmyslových škol, projekt Řemeslo žije! – popularizace 15 oborů vzdělání s výučním listem - polygony, soutěže odborných dovedností, top kempy, odborné exkurze)
- podpora komunikace středních odborných škol a středních odborných učilišť s podniky a firmami v daném oboru
- komunikační propojení středního školství se školami základními
- podpora polytechnické výchovy na základních školách
- podpora kontaktů s odbornými školami evropských zemí zejména formou odborných stáží

2. omezení v oblasti

- *všeobecné vzdělávání (zejména 6letá a 8letá gymnázia) všech zřizovatelů*
- *nástavbové vzdělávání v denní formě vzdělávání*
- *Ekonomika a administrativa*
- *Informační technologie*
- *Gastronomie*

Aktivity

- nepovolování nových kapacit
- redukce počtu tříd v 1. ročníku s důrazem na víceletá gymnázia
- podpora nástrojů přijímacího řízení založených na náročnějším ověřování předpokladů a kompetencí žáků pro daný obor
- podpora jiných než denních forem vzdělávání (dálkové, distanční, večerní, případně i individuální studium) u nástavbového vzdělávání

V závislosti na demografické křivce není žádoucí navyšovat počet otevíraných tříd 1. ročníků ve víceletých cyklech (8letém a 6letém) na gymnáziích zřizovaných HMP. U ostatních zřizovatelů nedoporučovat zařazování nových kapacit v rámci víceleté formy vzdělávání na gymnáziích s tím, že MŠMT bude tato stanoviska plně respektovat. Je nutné zvýšit náročnost přijímání žáků do 8letých a 6letých gymnázií, a to u všech zřizovatelů, aby tuto formu vzdělávání absolvovali pouze mimořádně nadaní žáci. Zde je u škol zřizovaných HMP nutná úzká spolupráce s řediteli gymnázií při přípravě vlastního přijímacího řízení s tím, že nelze uchazeče přijímat pouze na základě prospěchu ze základní školy.

3. zkvalitnění výuky cizích jazyků

Aktivity

- podpora grantových programů jazykového vzdělávání
- mezinárodní spolupráce (zahraniční studijní pobyty)
- spolupráce se zahraničními školami (např. programy e-Twinning, Comenius)
- vytváření podmínek pro rodilé mluvčí
- dotace výuky cizích jazyků – Metropolitní program středoškolské jazykové výuky
- výuka vybraných předmětů v cizích jazycích
- vzdělávání pedagogů v cizích jazycích
- pravidelné testování výuky
- podpora soutěží a olympiád

4. inovace školních vzdělávacích programů

Aktivity

- evaluace a autoevaluace
- podpora informační a finanční gramotnosti
- podpora výraznější profilace ŠVP
- podpora pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání
- transformace oborů vzdělání v souladu s potřebami trhu práce
- odborná spolupráce s vysokými školami a ústavy AV ČR
- stanovování klíčových kompetencí žáků ve spolupráci se zaměstnavateli, profesními sdruženími a odbornými cechy
- dlouhodobá podpora sportovních programů jako prevence sociálně patologických jevů

5. spolupráce se zaměstnavateli a sociálními partnery

Aktivity

- vytváření prostředí pro rozsáhlejší spolupráci podnikatelských subjektů, profesních společenstev, škol a sociálních partnerů
- podpora dalšího vzdělávání učitelů na pracovištích smluvních firem a odborné stáže
- podíl zaměstnavatelů na tvorbě ŠVP a hodnocení žáků z hlediska kompetencí získaných v praktickém vyučování a odborném výcviku
- spolupráce s HKP v oblasti potřeb trhu práce a rozvoje lidských zdrojů

6. zvyšování a prohlubování kvalifikace učitelů a posilování jejich prestiže

Aktivity

- organizační pomoc při zajišťování kurzů a seminářů k vybraným tématům
- podpora grantových projektů zaměřených na vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů
- využívání prostředků z projektů ESF ke vzdělávání (DVPP a Integrate)
- výměna pedagogických zkušeností v rámci mezinárodních projektů
- spolupráce s VŠ – zájem o jiné než denní formy vzdělávání
- poskytování finančních prostředků z rozpočtu HMP na odměny

7. vybavení škol

Aktivity

- vybavování specializovaných učeben (jazykových, počítačových, laboratoří)
- vybavování moderními technologiemi a zařízeními
- modernizace tělocvičen a hřišť s důrazem na bezpečnost
- modernizace školních kuchyní, výdejen a jídelen
- zlepšování pracovního prostředí pedagogů
- estetická úroveň okolí škol a školních zahrad

V rámci restrukturalizace je nutné provést „centralizaci oborů vzdělání“ tím, že identické obory vzdělání budou soustředěny do ekonomicky silných subjektů, čímž bude zabezpečena možnost lepšího technického vybavení a teoretická i praktická výuka bude probíhat v moderně vybavených učebnách, laboratořích a dílnách. Větší organizace může lépe koordinovat výuku, využít kvalifikaci pedagogů, zajistit aprobovanost výuky v celém spektru vyučovaných předmětů a přenést do výuky moderní výukové i technologické trendy.

3.4 Vyšší odborné vzdělání

HMP je v současné době zřizovatelem 2 samostatných vyšších odborných škol, jedna je zaměřena na informační management a druhá na oblast sociálně právní. Ostatní vyšší odborné školy tvoří se středními odbornými školami jeden právní celek. Systém „společných“ VOŠ se středními školami se z pohledu zřizovatele, tak i vlastní nabídky akreditovaných programů vzdělávání jeví velmi výhodný. Každoročně je o nabízené programy vzdělávání ze strany uchazečů velký zájem, a to i přes skutečnost, že některé nabízené programy lze studovat na vysokých školách v bakalářském studijním programu.

V následujícím období je žádoucí zachovat funkční systém vyššího odborného vzdělávání s rozšířenou nabídkou akreditovaných programů vzdělávání v návaznosti na reálné možnosti uplatnění absolventů na trhu práce a dále jako alternativu terciárního vzdělávání nabízeného vysokými školami. Vzhledem k zamýšlenému prostupu vzdělávání mezi vyššími odbornými a vysokými školami ze strany MŠMT lze uvažovat i o transformaci samostatných vyšších odborných škol jako součástí škol vysokých. To vše za předpokladu funkční legislativy upravující vztahy mezi oběma systémy terciárního vzdělávání.

Cíle

1. zachování funkčního systému vyššího odborného vzdělávání

Aktivity

- odborná příprava v souladu s potřebami trhu práce a požadavky profesních komor
- inovace vzdělávacích programů ve spolupráci se zaměstnavateli a ostatními partnery
- spolupráce s vysokými školami při přenosu kreditů mezi VOŠ a VŠ neuniverzitního směru a přiblížení vyššího odborného vzdělávání bakalářskému studijnímu programu

2. podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Aktivity

- prohlubování a rozšiřování vzdělání v příslušném oboru
- aplikace vysokoškolských metod a forem práce

3. transformace samostatných VOŠ na VŠ

Aktivity

- řešení majetkových a personálních vztahů

3.5 Speciální školství, pedagogicko - psychologické poradenství

Služby pedagogicko – psychologického poradenství v systému regionálního školství významně ovlivňují individuální vývoj a vzdělávání dětí a žáků i činnost škol na území kraje.

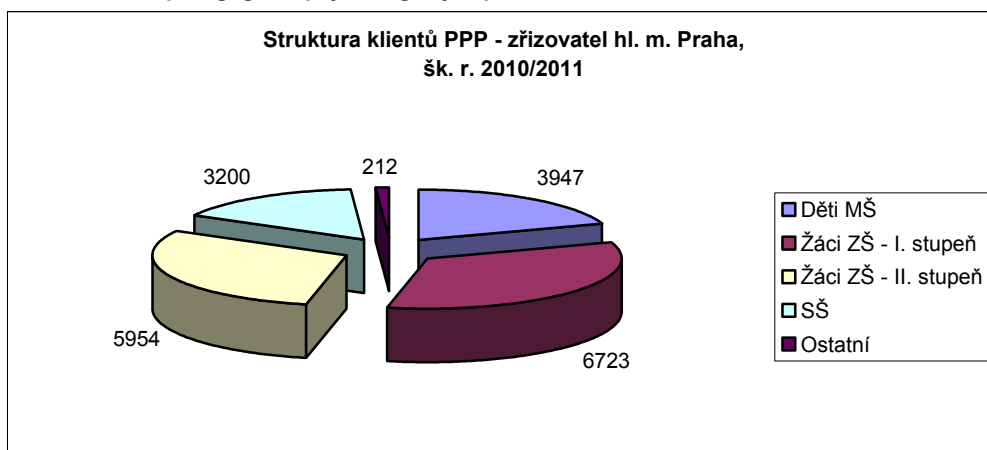
Předpokladem účelného a efektivního poskytování poradenských služeb v rámci regionálního školství je nejen systémové propojení poskytovaných služeb, ale i jejich odpovídající ekonomické zabezpečení a odborná připravenost poradenských pracovníků.

V současné době působí na území HMP 9 PPP (z toho 7 PPP zřizovaných HMP, 1 soukromá a 1 církevní). V poradnách působilo ve školním roce 2010/2011 celkem 161 odborných pracovníků a péče byla poskytnuta 20 036 klientům.

V roce 2010 bylo zřízeno 13 přípravných tříd ZŠ, vzdělávalo se v nich 172 dětí. Trend zřizování přípravných tříd i nadále pokračuje. Na území hl. m. Prahy realizuje individuální integraci dětí a žáků 183 MŠ, ZŠ a SŠ, z toho ve 158 z nich současně působí asistent pedagoga. Speciální třídy pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má zřízeno 15 MŠ a 26 ZŠ. Prostředky poskytované na platy asistentů pedagoga ze státního rozpočtu nepokrývají potřeby škol, proto jsou dofinancovávány z prostředků HMP.

Inkluze je systém vzdělávání, který umožňuje všem dětem navštěvovat běžné základní (mateřské) školy. Výuka je postavena na individuálním přístupu k dětem, každé dítě má svůj vzdělávací plán, který se přizpůsobuje jeho schopnostem. Výuka je vedena k tomu, aby se dítě naučilo komunikovat a spolupracovat s ostatními, aby se učilo ohleduplnosti a zodpovědnosti. Důležitá je intenzivní spolupráce rodiny a školy. Dá se tak i účinně předcházet sociálně patologickým jevům.

Graf č. 6 Struktura klientů pedagogicko-psychologických poraden – zřizovatel HMP, školní rok 2010/2011

Zdroj: SMT MHMP

Tab. č. 24 PPP zřizované HMP

Rok	Počet odborných pracovníků	Počet klientů
2007	155	20292
2008	171	21969
2009	166	19471
2010	161	20036

Zdroj: SMT MHMP

Cíle

1. zachování sítě speciálních škol zřizovaných HMP

Aktivity

- zvyšování odborné kvalifikace pedagogů, zajištění odpovídajících materiálně technických podmínek

2. podpora integrace a inkluze dětí a žáků

Aktivity

- podpora prostřednictvím asistentů pedagoga
- doporučení MČ: podpora postupného přechodu k inkluzi a to již od MŠ, postupná změna v organizaci běžných základních a mateřských škol tak, aby mohlo dojít k naplnění potřeb žáků, kteří vyžadují speciální vzdělávání

3. metodické vedení pedagogicko - psychologických poraden zřizovaných HMP

Aktivity

- metodické sjednocení výstupů pro školy a zákonné zástupce v souladu s platnou legislativou
- analýza statistických údajů

4. podpora programů primární prevence v PPP

Aktivity

- další vzdělávání psychologů a speciálních pedagogů v této oblasti
- provázání programů s dalšími subjekty působícími v této oblasti

5 péče o ohrožené děti na území HMP

Aktivity

- zajištění bytů pro rodinné skupiny v běžné občanské zástavbě
- zajištění startovacích malometrážních bytů pro 18leté a starší klienty DD zřizovaných HMP

6. rozšíření nabídky vzdělávacích akcí

Aktivity

- zvyšování odborné kvalifikace pedagogů ve školách běžného typu
- pořádání odborných konferencí a seminářů

7. transformace speciálních a praktických škol

Aktivity

- doporučení MČ: podpora transformace speciálních škol na poradenská centra – školení pedagogů, asistentů, vývoj a šíření pedagogických materiálů,
- doporučení MČ: podpora transformace praktických škol – postupná, v delším časovém úseku, časově a v jednotlivých krocích vymezena, informovanost rodičů je velmi důležitá; při transformaci je důležitá spolupráce školy, všech vzdělávacích institucí, rodiny, speciálně – pedagogických center tak, aby se žáci se SVP mohli zařadit do hlavního vzdělávacího proudu

Je nezbytné zajistit, aby dětem a žákům se SVP byli dostupní asistenti i speciální pedagogové (jeden speciální pedagog může pracovat pro více škol). Výsledky musí být monitorovány, je třeba podporovat spolupráci mezi školami, propojenost všech skupin a organizací služeb podpory ze strany institucí.

V péči o ohrožené děti na území HMP je důležitá podpora práce terénních sociálních pracovníků především s rodinami, spolupráce s neziskovými organizacemi, podpora náhradní rodinné výchovy především formou osvěty a informovanosti obyvatel. V rámci svých kompetencí pro oblast školství bude SMT MHMP práci těchto pracovníků a spolupráci s NNO podporovat.

3.6 Základní umělecké vzdělávání a zájmové vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání má podobu systematického a komplexního vzdělávání. I když základní umělecké vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, je dosažení základů vzdělání v uměleckých oborech důležitým východiskem umožňujícím plynulý přechod i logickou prostupnost pro navazující vzdělávání ve středních školách, vyšších odborných školách uměleckého nebo pedagogického zaměření, konzervatořích, popřípadě pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.

Cíle

1. podpora implementace ŠVP do výuky

Aktivity

- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

2. zachování sítě ZUŠ i jejich oborové rozvrstvení

Aktivity

- odloučená pracoviště ZUŠ v rozvíjejících se regionech

3. zahraniční prezentace žáků ZUŠ

Aktivity

- spolupráce se zahraničními školami
- spolupráce a výměna zkušeností mezi jednotlivými ZUŠ
- podpora grantových projektů

Zapojení žáků do zájmového uměleckého vzdělávání je zároveň prevencí sociálně patologických jevů. V HMP narůstá počet obyvatel, a tím stoupá i poptávka veřejnosti o vzdělávání v ZUŠ. Proto bude vhodné navýšení cílové kapacity ZUŠ HMP. Nejvyšší povolený počet žáků v ZUŠ HMP zůstává dlouhodobě konstantní.

Zájmové vzdělávání a volnočasové aktivity

V květnu 2010 schválilo ZHMP zahájení práce na tvorbě **Koncepce hl. m. Prahy pro oblast volného času dětí a mládeže na období 2011 – 2015**. Koncepce vychází z DZ HMP 2008 a z Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013. Jejím smyslem je především udržení a rozvoj systému poskytované nabídky aktivit pro děti a mládež ve volném čase na území HMP jako účinné prevence sociálně patologických jevů. Důraz bude kladen na aktivity pro neorganizovanou mládež. Stěžejním prvkem ve vytváření volnočasové nabídky v HMP jsou DDM. Jejich trvalým přínosem je systematická práce s dětmi a mládeží ve volném čase pod odborným vedením. Významnou součástí je i vytváření uceleného celopražského informačního systému o volnočasových aktivitách pro obyvatele a návštěvníky HMP. V průběhu roku 2011 byl spuštěn internetový portál Praha volnočasová (www.prahavolnocasova.cz).

Cíle

1. zkvalitňování mimoškolního života dětí a mládeže

Aktivity

- systémové a komplexní řešení problematiky volného času dětí a mládeže prostřednictvím metodického vedení a finanční podpory aktivit
- udržení a rozvoj kvality výchovně vzdělávacích a rekreačních činností pro děti a mládež včetně sítě neziskových organizací
- vytváření a rozvoj účinného a všeobecně dostupného informačního systému o nabídce volnočasových aktivit pro děti a mládež
- podpora rozvoje nabídky volnočasových aktivit neziskových organizací pro mládež
- zapojování žáků ZŠ do zájmového vzdělávání jako prevence negativních jevů
- spolupráce se školami v oblasti volného času dětí a mládeže
- systematické hodnocení kvality nabídky a využití finančních prostředků příjemců finanční podpory HMP
- podpora projektů a programů v oblasti sportu a tělovýchovy

2. kvalifikace pedagogických pracovníků

Aktivity

- podpora péče o rozvoj lidských zdrojů včetně dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

3. rozvoj zařízení pro volnočasové aktivity

Aktivity

- podpora DDM a dalšího rozvoje venkovních víceúčelových „otevřených“ volnočasových areálů.

3.7 Průřezová témata

3.7.1 Komunikační kompetence v cizích jazycích

Pro rozvoj jazykových dovedností je výuka cizích jazyků na všech stupních středních škol a následně i v terciárním vzdělávání jednou z priorit HMP, kterou se daří v posledních dvou letech **vzhledem k Radou HMP schválenému „Metropolitnímu programu středoškolské jazykové výuky“** naplňovat. Program zabezpečuje jak podporu časové dotace cizojazyčného vzdělávání v oborech vzdělání s maturitní zkouškou v posledních čtyřech ročnících před maturitní zkouškou, tak i umožňuje nadstandardní pojetí výuky cizích jazyků na středních školách zřizovaných HMP formou navýšení hodinové dotace cizojazyčného vzdělávání. Záměrem HMP je zkvalitnění vzdělávání a komunikačních schopností žáků maturitních oborů v cizím jazyce, proto je tato forma podpory prioritou. Cílem „Metropolitního programu středoškolské jazykové výuky“ je vybavit žáky a studenty škol takovými jazykovými znalostmi, aby byli schopni začlenit se do konkurenčního prostředí trhu práce jak v České republice, tak i v rámci zemí EU. Jednou z možností, kterou nabízí „Metropolitní program středoškolské jazykové výuky“, je i zapojení rodilých mluvčích do výuky cizích jazyků. Celková výše podpory poskytnuté HMP ve školním roce 2010/2011 byla 22,8 mil. Kč, pro školní rok 2011/2012 je v rozpočtu HMP počítáno s částkou 24,1 mil. Kč.

Pro rozvoj jazykových dovedností a současně na podporu rozvoje talentovaných žáků a studentů byl usnesením ZHMP zřízen Nadační fond Cesta ke vzdělání, jehož cílem je rozšířit možnosti ve vzdělávání nadaných žáků středních škol, studentů vyšších odborných škol a konzervatoří působících na území hlavního města Prahy ve spolupráci se zahraničními subjekty. Nadačním fondem jsou poskytovány příspěvky na podporu studijních pobytů v zahraničních školách a na podporu účasti žáků a studentů, popř. jejich pedagogů, na soutěžích, festivalech, přehlídkách či konferencích v zahraničí.

Tuto oblast bude HMP podporovat v letech následujících.

Cíle

1. zkvalitnění výuky cizích jazyků na všech stupních a typech škol

Aktivity

- další vzdělávání pedagogických pracovníků
- zvýšení hodinové dotace výuky cizích jazyků
- spolupráce se zahraničními školami a výměnné pobyty žáků i učitelů v zahraničí
- podpora srovnávacích soutěží mezi školami

2. zkvalitnění výuky odborné terminologie na školách s odborným zaměřením

Aktivity

- podpora Metropolitního programu středoškolské jazykové výuky
- podpora výuky formou CLIL
- podpora korekce maturitních zkoušek pro školy s odborným zaměřením – větší prostor pro odbornou profilaci v jazykovém vzdělávání

3.7.2 Informační a komunikační technologie

V oblasti počítačového vzdělávání školy zřízené HMP průběžně zajišťují materiální, technické a vzdělávací podmínky pro rozvoj kompetencí žáků a studentů v práci s informačními technologiemi.

Využívají přitom finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele, fondů i grantů v rámci grantové politiky HMP.

Pro zajištění kvalitní výuky je třeba nejen kvalitní počítačové vybavení, ale také programové vybavení specifické pro jednotlivé obory a řemesla (např. pro konstrukční činnost programy Auto CAD, Auto CAD 3D, CAM, programové vybavení pro obráběcí stroje CN a CNC, grafické programy). Vzhledem k finanční náročnosti těchto programů školy využívají spolupráci s firmami, které jim v některých případech tento software poskytují. Dobré zkušenosti má SPŠ na Proseku, Praha 9, Novoborská 2, SŠ automobilní a informatiky, Praha 10, Weilova 4, SPŠ, Praha 10, Na Třebešíně 2299.

VOŠ a SŠ slaboproudé elektrotechniky, Praha 9, Novovysočanská 48, se podařilo z prostředků EU vybudovat specializovanou učebnu 3D technologií. Učebna slouží k výuce žáků, pedagogů i odborné veřejnosti.

Pro podporu finanční gramotnosti jsou školám poskytovány na DVPP finanční prostředky, zřizovatelé jim zajišťují specializované semináře, odbornou literaturu apod.

Cíle

1. větší využívání ICT ve vzdělávání

Aktivity

- podpora vybavování škol informačními a komunikačními technologiemi
- metodická podpora učitelů při využívání ICT
- další vzdělávání pedagogů v oblasti ICT
- podpora sdílení pracovišť vybavených nejmodernějšími ICT – viz CEVELIT – kap. 2.1.4
- podpora vyššího připojení k internetu
- podpora e-learningu
- výchova žáků k bezpečnému užívání ICT

2. podpora finanční gramotnosti

Aktivity

- podpora vzdělávání učitelů v oblasti finanční gramotnosti (zajišťování specializovaných seminářů, odborné literatury, poskytování finančních prostředků na vzdělávání – granty apod.)
- podpora výuky finanční gramotnosti na ZŠ (zatím není součástí RVP) v předmětech Matematika a její aplikace, Výchova k občanství a Člověk a svět práce

3.7.3 Prevence sociálně patologických jevů

Primární prevence vychází ze strategických dokumentů MŠMT a HMP. K prevenci rizikového chování a sociálně patologických jevů pomáhají minimální preventivní programy garantované pedagogicko - psychologickými poradnami a zaměřené především na oblast prevence drogové závislosti, alkoholismu, kouření, kriminality, šikany, týrání a problémy spojenými s dospíváním. Žáci jsou upozorňováni na negativa záškoláctví, vandalismu, xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu. Další preventivní programy zajišťuje Magistrát HMP, Městská policie hlavního města Prahy, různé neziskové organizace a obecně prospěšné společnosti zabývající se touto problematikou: Společnost Dialog Jesenius v rámci projektu „Můžu ti pomoci?“ spolupracuje se středními školami. Školy spolupracují s protidrogovým koordinátorem, kterého má každá městská část. HMP má na období 2008 až 2012 zpracovanou Strategii protidrogové politiky hlavního města Prahy (dále jen „Strategie HMP“) na období 2008 – 2012 a na ní navazující akční plány, ve kterých jsou podrobně rozpracovány kroky, které se přímo týkají prevence rizikového chování dětí a mládeže. Prevence rizikového chování je také součástí běžného vyučování. Prolíná učebními plány především v občanské výchově, rodinné výchově, přírodopise. Významným prvkem prevence jsou mimoškolní a zájmové aktivity.

Cíle

1. snížení výskytu sociálně patologických jevů

Aktivity

- grantové projekty
- podpora volnočasových a zájmových aktivit
- rozšiřování spolupráce škol s protidrogovými koordinátory a neziskovými organizacemi
- rozšiřování spolupráce poskytovatelů primární prevence

- rozšiřování a zkvalitňování preventivních aktivit
- podpora sportovních, volnočasových a zájmových aktivit

2. zlepšení sociálního klimatu ve školách

Aktivity

- zlepšení spolupráce škol s rodiči
- vytváření důvěryhodného a bezpečného prostředí
 - péče o kvalitní mezilidské vztahy a komunikaci
 - péče o vkusné a účelné prostory – budování odpočinkových zón s internetem atd.
 - zainteresování žáků na procesech ve škole, převzetí spolurozhodování a spoluodpovědnosti
 - podpora činností vedoucích účastníky ke společnému sdílení – např. exkurze, výlety, výjezdní zasedání, workshopy
- důsledné postihy kyberšikany i ve vztahu k pedagogickým pracovníkům (kvalitní školní řády)

3.7.4 Vzdělávání k udržitelnému rozvoji

Trvale udržitelný rozvoj uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí. Mezi hlavní cíle trvale udržitelného rozvoje patří zachování životního prostředí dalším generacím v co nejméně pozměněné podobě.

Cíl

vytvoření nabídky vzdělávací činnosti tak, aby nebyla redukována pouze na EVVO

Aktivity

- další vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti
- podpora praktických aktivit – zdravé školní stravování, rozvoj komunitních škol, ekologicky šetrný provoz školních budov apod.
- podpora spolupráce škol s odborem ochrany prostředí MHMP
- zapojování škol do soutěží zaměřených na EVVO
- spolupráce s neziskovými organizacemi
- cílené vzdělávání v oblasti obezity mládeže

3.7.5 Péče o talentované žáky

MČ i HMP jako zřizovatelé škol a školských zařízení podporují péči o mimořádně nadané žáky. K této podpoře využívají především grantové programy. Některé školy se orientují na mimořádně nadané žáky, připravují jim individuální vzdělávací programy, speciálně pro ně vytvářejí mimoškolní aktivity ve formě kroužků apod. Nadaným a talentovaným dětem a žákům se věnují také školská zařízení orientovaná na mimoškolní činnost, zejména domy dětí a mládeže. Pro mimořádně nadané žáky jsou určena víceletá gymnázia.

Cíl

Zkvalitnění a systematicčnost ve výuce nadaných dětí, žáků a studentů

Aktivity

- podpora individuálních vzdělávacích plánů
- rozšiřování služeb pro nadané děti, žáky a studenty ve školách i školských zařízeních
- podpora škol orientujících své ŠVP na nadané děti, žáky a studenty
- podpora PPP v práci s nadanými dětmi, žáky a studenty
- podpora grantové politiky
- podpora individuálních studijních plánů studujících vrcholových sportovců

3.7.6 Celoživotní učení a další vzdělávání

HMP jako zřizovatel středních škol podporuje jejich funkci v celoživotním učení a dalším vzdělávání, stimuluje je k rozšiřování nabídky poskytovaných rekvalifikačních kurzů a jiných kurzů, jejichž význam stoupá zvláště v období hospodářské recese a při zvyšování nezaměstnanosti. Důležitá je v této oblasti spolupráce se sociálními partnery, především úřady práce.

Potřebu vzdělávání dospělých doposud evidují převážně úřady práce a jejich kontaktní pracoviště v jednotlivých městských částech. Ze současné praxe lze konstatovat, že rekvalifikační kurzy zajišťují především soukromé subjekty, často s využitím odborného potenciálu učitelů odborných předmětů a odborného výcviku SŠ a VOŠ. Na školy se většinou obrací pouze jedinci a uskutečnění takového rekvalifikačního kurzu je ekonomicky velmi náročné. Přesto některé školy ve vybraných činnostech rekvalifikační kurzy nabízejí a poskytují. Je to zejména v oblasti svařování (Střední odborné učiliště, Praha - Radotín, Střední odborná škola stavební a zahradnická, Praha 9, Učňovská 1, Střední škola technická, Praha 4, Zelený pruh 1294), výuky řízení motorových vozidel (Střední škola automobilní a informatiky, Praha 10, Weilova 4, Střední odborné učiliště Praha - Radotín, Střední škola technická, Praha 4, Zelený pruh 1294, a další školy) a školení ke zkoušce z vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhlášky 98/1982 Sb., (VOŠ a SŠ slaboproudé elektrotechniky, Praha 9, Novovysočanská 48, SŠ-COPTH, Praha 9, Poděbradská 1).

Střední školy realizují další vzdělávací akce (kurzy, semináře a workshopy) pro dospělé, které spadají do kategorie celoživotního vzdělávání a učení v různých oblastech např. k tématům obnovitelných zdrojů energie v rámci programu Enersol, v oblasti informačních a komunikačních technologií v rámci projektu e-CEVELIT.

Střední školy mají dostatek kapacit i odborného potenciálu v oblasti lidských zdrojů (vyučujících) k rozšíření rekvalifikací a poskytování dalšího vzdělávání. Toto lze však realizovat pouze v případě většího počtu zájemců o rekvalifikaci v konkrétním oboru vzdělání. Pro další období je třeba propagovat uznávání dílčích kvalifikací podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

S ohledem na efektivitu bude vhodné činnost jednotlivých škol koordinovat tak, aby se nabízené vzdělávací aktivity netříštily, zaručovaly vysokou kvalitu poskytovaného vzdělávání, byly dostatečně naplněné, a tím i ekonomicky přínosné. Lze vytipovat pro jednotlivé oblasti školy, které budou plnit funkci rekvalifikačního centra pro konkrétní odbornost, např. elektrotechniku, stavebnictví, kvalifikace pro dřevoobory, kovoobory, pro autoopravenství, gastronomii a další.

Kromě denní formy vzdělávání nabízejí pražské střední a vyšší odborné školy rovněž další formy vzdělávání, v nichž mohou zájemci získat ucelený stupeň vzdělání (závěrečná zkouška, maturita, absolutorium).

Cíl

Zavedení systému celoživotního učení na území HMP

Aktivity

- podpora dalších forem vzdělávání a nástavbového vzdělávání vybraných oborů vzdělání
- podpora center celoživotního vzdělávání
- koordinace činnosti center celoživotního vzdělávání

4.kapitola - Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání

Pro zjišťování kvality vzdělávání je využívána řada nástrojů, je průběžně ověřována kvalita vzdělávacího procesu, následuje proces hodnocení výsledků vzdělávání, hodnocení prospěchu (znalostí, dovedností, návyků) zpravidla podle standardů, a to na počátku, v průběhu i v závěru vzdělávacího procesu. Ustanovení § 12 odst. 1 a 2 školského zákona, ve kterém je uvedeno, že hodnocení školy se uskutečňuje jako vlastní hodnocení školy a hodnocení ČŠI a dále, že vlastní hodnocení školy je východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy, zůstalo novelou školského zákona účinnou od 1. 1. 2012 nedotčeno; i nadále tudíž zůstávají dva přístupy k hodnocení školy, a to hodnocení ČŠI a vlastní hodnocení školy. Vlastní hodnocení kvality práce tak zůstává rovnocenné k hodnocení Českou školní inspekcí. Školu musí nadále hodnotit i zřizovatel podle kritérií, která předem zveřejní.

Cíle:

1. vlastní hodnocení škol

Aktivity

- metodická podpora zavádění osobního portfolia žáka jako součásti ověřování výsledků vzdělávacího procesu
- podpora autoevaluace školy a školského zařízení jako plánovaného a systematického procesu při hodnocení kvality vzdělávacího zařízení

2. zjišťování úrovně vzdělávání v HMP v mezinárodním srovnání

Aktivity

- podpora zapojení škol do mezinárodních srovnávacích výzkumů

3. hodnocení kvality vzdělávání v programech odborného vzdělávání

Aktivity

- podpora vytvoření národních standardů kvality pro přípravu žáků na pracovišti (zaměstnavatelů, firem apod.)

5. kapitola - Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků

Zřizovatelé škol a školských zařízení mají zájem na odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je povinné podle zákona o pedagogických pracovnících, jako součást celoživotního vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci jsou podporováni v prohlubování odborné kvalifikace a rozšiřování aprofobace ze strany zřizovatelů i finančně, např. projekt OPPA Jaro II. Stav odborné kvalifikace se sleduje ve výročních zprávách. Od r. 2005 v souvislosti s novým školským zákonem se kvalifikovanost pedagogů nesleduje podle typů škol (gymnázia, SOŠ, SOU), ale pouze podle druhů škol (tj. pouze SŠ jako celek). Nejvyšší kvalifikovanost vykazují konzervatoře, ZUŠ a VOŠ.

Míra kvalifikovanosti je ve školách poskytujících střední vzdělání s výučním listem nižší než u jiných středních škol. Kromě příslušného odborného vzdělání je na těchto školách také požadováno vzdělání v oblasti pedagogiky. Zejména učitelé odborného výcviku, kteří přicházejí z praxe, tento požadavek často nesplňují a doplňují si kvalifikaci v průběhu zaměstnání na pozici učitele. Navíc jsou po nich požadována další kvalifikační oprávnění (např. k výuce svařování, k výuce řízení motorových vozidel, aj.), které však výkaz kvalifikovanosti nesleduje. Pro přímý výkon učitele odborného výcviku je nezbytná profesní odbornost, pedagogické dovednosti si doplní nejpозději do 4 let, což umožňuje platná legislativa.

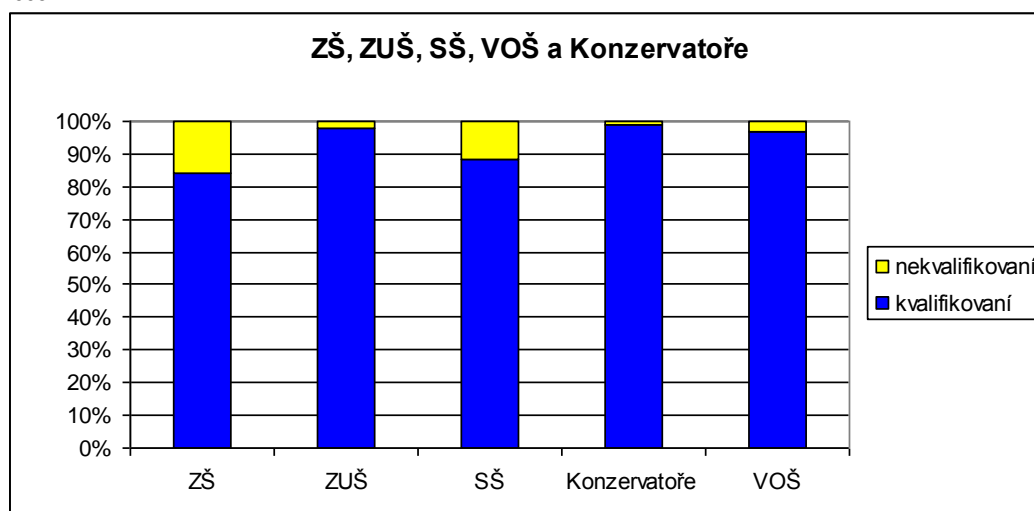
Všeobecně je kvalifikace pedagogických pracovníků na dobré úrovni.

Tab. č. 25 Kvalifikovanost pedagogických pracovníků podle jednotlivých druhů škol zřizovaných HMP a MČ v %

Rok	ZŠ	ZUŠ	SŠ			Konzervatoře	VOŠ	Školy pro žáky se SVP		
			G	SOŠ	SOU			MŠ	ZŠ	SŠ
2004	82	98	98	94	71	96	98	83		
2005	79	98	93			96	99	86	81	77
2006	84	98	88			96	92	82	78	83
2007	.	97	89,3			95,7	92,8	83,3	83,5	90
2008	.	97	87,8			98,6	87,2	86,0	84,4	81,9
2009	84,2	97,8	88,2			99	96,7	87,3	83,8	84,4

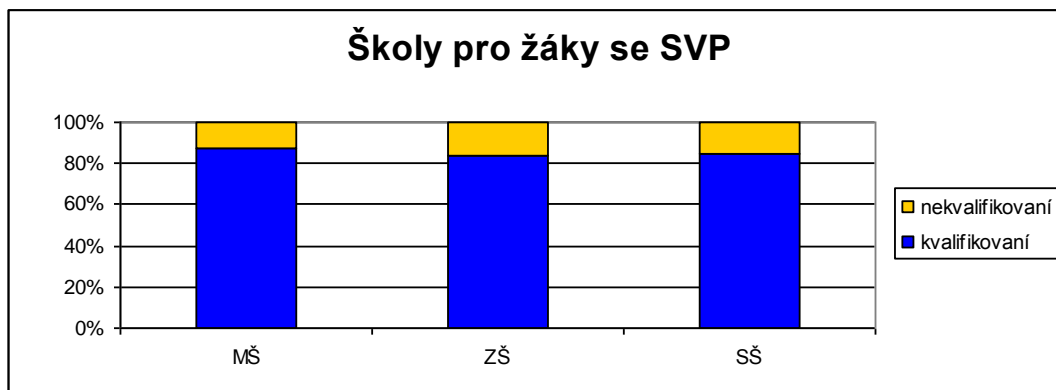
Zdroj: SMT MHMP

Graf č. 7 Kvalifikovanost pedagogických pracovníků podle jednotlivých druhů škol zřizovaných HMP a MČ v % za rok 2009

Zdroj: SMT MHMP

Graf č.8 Kvalifikovanost pedagogických pracovníků ve školách se SVP v % za rok 2009

Zdroj: SMT MHMP

Cíle:

1. odpovídající kvalifikace pedagogických pracovníků

Aktivity

- vzdělávací programy a finanční podpora vzdělávání z prostředků ESF a projektu DVPP a nových projektů z navazujícího programovacího období

2. průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků

Aktivity

- podpora konkrétních vzdělávacích akcí z prostředků Celoměstských programů podpory vzdělávání (grantů)

3. vzdělávání pedagogických pracovníků - specializované a specifické činnosti

Aktivity

- vzdělávací programy a finanční podpora vzdělávání z prostředků ESF a projektu Integrace, DVPP, DVPP VOŠ a nových projektů z navazujícího programovacího období
- vzdělávací akce z prostředků Celoměstských programů podpory vzdělávání (grantů)
- odborné konference, semináře, workshopy

4. vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků v oblasti managementu

Aktivity

- vzdělávací programy a finanční podpora vzdělávání z prostředků ESF a projektu DVPP a nových projektů z navazujícího programovacího období

Chce-li HMP úspěšně realizovat reformy v oblasti vzdělávání, je bezpodmínečně nutné zajistit vysokou profesionální kvalitu pedagogických pracovníků, což úzce souvisí nejen s jejich odměňováním, ale i vytvářením podmínek pro jejich profesní růst a neustálé rozšiřování a prohlubování jejich profesních a odborných znalostí a dovedností, včetně modernizace výukových forem a metod. Dalším předpokladem vyšší kvality vzdělávání a profesního výkonu pedagogických pracovníků je i promítnout tyto nároky do pregraduální přípravy budoucích pedagogů, což plně spadá do kompetence MŠMT. HMP se již dlouhodobě soustřeďuje na podporu vzdělávání pedagogických pracovníků, k tomu využívá jak vlastních finančních prostředků (Celoměstské programy podpory vzdělávání) tak finančních zdrojů z ESF a jejich operačních programů (JARO, JARO II, INTEGRACE, DVPP, DVPP VOŠ ŘEMESLO ŽIJE! II). Všechny tyto aktivity umožní v období 2012 – 2014 jak již zpracované a schválené projekty z Operačního programu Praha Adaptabilita, tak i finanční prostředky HMP v rámci jeho grantové politiky.

6.kapitola - Ekonomická část DZ HMP 2012 - 2016

Výdaje na školství HMP jsou hrazeny jednak z rozpočtu HMP a MČ, jednak ze státního rozpočtu. Ze státního rozpočtu jsou prostřednictvím kapitoly 333 – MŠMT poskytovány finanční prostředky na úhradu tzv. přímých nákladů na vzdělávání určených na platy a náhrady platů, popřípadě mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny vykonávané na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na zvláštním způsobem stanovené odvody do sociálních a zdravotních fondů a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí zdravotně postižených, na výdaje na učební pomůcky a dále na výdaje na učebnice a školní potřeby, pokud jsou poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a služby, které souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání. Ostatní běžné výdaje (určené především na úhradu provozních nákladů) jsou školám a školským zařízením zřizovaným HMP hrazeny z rozpočtu HMP, stejně tak jako kapitálové (investiční) výdaje. Městské části HMP hradí tyto výdaje školám a školským zařízením, které zřizují.

Výhled financování regionálního školství v HMP na období 2012-2016

Orientační návrh přímých výdajů na období 2012-2016

Tab. č. 26 Výše mzdových prostředků a ONIV přímých v tis.Kč

	2012	2013	2014	2015	2016
MP + odvody celkem	7 942 699	8 260 407	8 508 219	8 720 925	8 895 343
ONIV přímé celkem	65 833	64 516	63 225	61 960	60 720
z toho:					
Školy a školská zařízení zřizované MČ	4 508 804	4 686 932	4 825 723	4 944 764	5 042 264
MP + odvody celkem	4 470 357	4 649 254	4 788 800	4 908 579	5 006 803
ONIV přímé celkem	38 446	37 677	36 923	36 185	35 460
Školy a školská zařízení zřizované HMP	3 499 728	3 637 991	3 745 721	3 838 121	3 913 800
MP + odvody celkem	3 472 342	3 611 153	3 719 420	3 812 345	3 888 540
ONIV přímé celkem	27387	26 839	26 302	25 775	25 260

Zdroj ROZ MHMP

Objem finančních prostředků s určením ke krytí tzv. přímých výdajů rozepisovaných do rozpočtů škol a školských zařízení, jejichž zřizovatelem je kraj HMP nebo městská část HMP, je závislý na celkovém objemu státní dotace přidělené za tímto účelem krajem HMP Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Kraj HMP postupuje při rozpisu těchto finančních prostředků v souladu se školským zákonem, s vyhláškou 492/2005 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů, a **Směrnici MŠMT č.j. 28 768/2005-45, ve znění Směrnice č.j. 27 985/2007-26**. Rozpis finančních prostředků do rozpočtů škol a školských zařízení se provádí prostřednictvím tzv. krajských normativů platných pro daný kalendářní rok a zveřejňovaných na webových stránkách krajského úřadu. Při dodržení ustanovení výše uvedených zákonných norem se ve výši krajských normativů odráží i způsob konstrukce republikových normativů tvořených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Postup tvorby republikových normativů zveřejňuje ministerstvo ve svém materiálu „Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na daný kalendářní rok v úrovni MŠMT – KÚ“.

V roce 2012 dojde oproti roku předchozímu k některým změnám týkajícím se výše přidělení finančních prostředků s určením ke krytí přímých nákladů na vzdělávání.

Jedná se především o zvýšení objemu finančních prostředků s určením ke krytí mzdových nákladů pedagogických pracovníků. Vláda ČR schválila svým usnesením č. 916 ze dne 7. prosince 2011 novou tabulku platových tarifů pro pedagogické pracovníky, která by spolu se stanovením závazného průřezového ukazatele mzdové prostředky pedagogických pracovníků měla být nástrojem k navýšení platů této kategorie zaměstnanců. Dojde tak k naplnění záměru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy navýšit zdroje platů pedagogických pracovníků v roce 2012 o 4 mld. Kč.

V roce 2012 bude nadále ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pokračovat trend snižování objemu finančních prostředků na ostatní neinvestiční výdaje (tzv. „ONIV přímé). Předpokládaný pokles oproti roku 2011 je 30%. V důsledku této skutečnosti budou mít školy a školská zařízení nižší disponibilní prostředky k nákupu učebnic, učebních pomůcek, ke krytí nákladů spojených s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků atd.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dále předpokládá, že v roce 2012 sníží počet jím vyhlášených rozvojových programů. Finanční prostředky ze zrušených rozvojových programů budou částečně přesunuty do dotace přímých nákladů na vzdělávání. Výše přidělené státní dotace finančních prostředků ke krytí přímých nákladů na vzdělávání bude jistě ovlivněna i celkovým demografickým vývojem jednotlivých věkových kategorií. Nadále bude docházet k poklesu výkonů (tj. dětí, žáků, studentů atd.), na něž se přidělují finanční prostředky, především ve věkové kategorii 15-18 let, tedy v oblasti středního školství. Snížení počtu dětí, žáků a studentů bude ve svém důsledku znamenat i tlak na snižování počtu zaměstnanců (pedagogických i nepedagogických pracovníků).

V roce 2013 plánuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy spuštění reformy systému financování regionálního školství. Realizace tohoto plánu bude vyžadovat i řadu legislativních změn. Záměrem reformy je mimo jiné zavedení systému oborových normativů pro školy a obory vzdělání na základě definované optimální organizace škol a optimálního rozsahu vzdělávání pro optimální jednotku výkonu. Oborové normativy stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako výši finančních prostředků přidělovanou na pedagogickou práci a ostatní neinvestiční výdaje (ONIV přímé). Návrh počítá se změnou financování zatím v mateřských, základních a středních školách. V ostatních oblastech (vyšší odborné školy, konzervatoře, základní umělecké školy a ostatní školská zařízení) by financování pedagogické činnosti (stejně tak jako financování veškeré nepedagogické činnosti) z prostředků státního rozpočtu spadalo do kompetence krajského úřadu.

Z výše uvedeného důvodu je v současné době velmi obtížné předpokládat a odhadovat další vývoj přímých výdajů na vzdělávání do roku 2016.

Orientační návrh provozních výdajů na období 2012 – 2016

Tab. č. 27 Orientační návrh provozních výdajů pro školy a školská zařízení zřizovaná HMP v letech 2012 - 2016 v tis.Kč

	2012	2013	2014	2015	2016
Školy a školská zařízení zřizované HMP	1 303 986	1 276 349	1 249 541	1 223 538	1 198 315
Školy a školská zařízení zřizované MČ	115 000	115 000	115 000	115 000	115 000
Celkem	1 418 986	1 391 349	1 364 541	1 338 538	1 313 315

Zdroj ROZ MHMP

Provozní výdaje škol a školských zařízení zřizovaných HMP jsou zabezpečeny prostředky rozpočtu vlastního HMP.

Výše finančních prostředků, které kraj HMP bude moci vložit v letech 2012 - 2016 do provozů škol a školských zařízení jím zřizovaných, je mimo jiné závislá i na příjmech rozpočtu vlastního HMP.

Rozpočet běžných výdajů kapitoly 04 - Školství, mládež a samospráva pro rok 2012 předpokládá celkové běžné výdaje ve výši 1.369.485 tis. Kč. Jde o srovnatelné údaje s rozpočtovanými běžnými výdaji roku 2011 (1.369.491 tis.Kč). Přestože je hlavní město Praha z důvodu nepříznivé situace na straně rozpočtových příjmů nuceno výrazně omezovat a snižovat celkové výdaje rozpočtu, podařilo se v oblasti školství udržet úroveň financování běžných výdajů škol a školských zařízení.

Důležitou a nezanedbatelnou položkou rozpočtu běžných výdajů kap. 04 - Školství, mládež a samospráva rozpočtu HMP jsou finanční prostředky určené na odměny pracovníků ve školství a ke krytí mzdových nákladů asistentů pedagoga. V roce 2012 jsou plánovány výdaje do této oblasti v celkové výši 300.000 tis. Kč, a to jak pro školy a školská zařízení, jejichž zřizovatelem je HMP, tak i pro organizace, jejichž zřizovatelem jsou městské části HMP. Kraj HMP také podporuje výuku cizích jazyků ve školách, jejichž je zřizovatelem, a za tímto účelem ve svém rozpočtu vyčleňuje finanční prostředky v celkovém objemu 29.000 tis. Kč (pro rok 2012).

Výše neinvestičního příspěvku na provoz školy či školského zařízení pro daný rok se odvíjí od výše provozního rozpočtu organizace v předcházejícím roce s přihlédnutím ke změnám a případným

oprávněným požadavkům škol a školských zařízení. Rozpočet je organizaci stanoven i s přihlédnutím k jejím vlastním výnosům a stavům rezervního a investičního fondu.

Krajský úřad projednává se školami a školskými zařízeními jejich rozpočtovou situaci dvakrát v roce při rozpočtovém řízení. Podkladem pro přiznání výše provozních prostředků je školou či školským zařízením zpracována podrobná finanční rozvaha potřeb prostředků na provoz (energie, voda, plyn, obnova vybavení tříd). Z provozních prostředků je hrazeno i nájemné pro ty školy a školská zařízení zřizovaná HMP, která provozují svoji činnost v objektech městských částí HMP.

Lze předpokládat, že objem provozních výdajů v kap. 04 - Školství, mládež, samospráva se bude v období let 2012 - 2016 (s ohledem na předpokládaný vývoj rozpočtových příjmů HMP a plánovaná úsporná opatření) spíše snižovat.

Výhled financování soukromého školství na období 2012 - 2016

Dotace právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, pokud uzavřou smlouvu s krajským úřadem podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, se v současné době poskytuje na základě normativů stanovených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ve smyslu § 4 odst. 4 výše uvedeného zákona pro každý kalendářní rok. Tento postup by měl být platný i v roce 2012. Orientační návrh objemu dotace pro soukromé školství na území HMP se v roce 2012 odhaduje na 1 077 020 tis. Kč.

V dalších letech by financování soukromého školství měla ovlivnit výše zmiňovaná reforma systému financování regionálního školství plánovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy k realizaci od roku 2013.

Reforma předpokládá zrušení odlišného postupu při poskytování prostředků státního rozpočtu soukromým školám a školským zařízením (upraveného zákonem č. 306/1999 Sb.) oproti veřejným školám a jeho sjednocení v jednom (školském) zákoně.

Závěr

HMP jako jeden z hlavních garantů vzdělávání na území HMP stanoví v DZ HMP 2012 – 2016 tyto priority:

- zvyšování kvality a modernizace vzdělávání
- optimalizace nabídky vzdělávání zejména ve vztahu k trhu práce
- zvyšování kompetencí dětí, žáků a studentů a jejich osobnostní rozvoj
- podpora pedagogických pracovníků
- zlepšení klimatu ve školách a školských zařízeních

K naplnění uvedených priorit vede řada cílů, které jsou rozpracovány do konkrétních aktivit v kapitole 3. DZ HMP 2012 - 2016 vychází z DZ ČR, modifikuje ho na podmínky HMP a je vázán Programovým prohlášením Rady hl. m. Prahy (vize pro Prahu 2020 & priority pro Prahu 2014), navazuje na DZ HMP 2008 a ty z cílů, které nebyly zcela naplněny, resp. jejichž naplňování musí průběžně pokračovat, dále rozpracovává.

Smyslem naplňování těchto priorit a cílů je poskytování kvalitního vzdělávání v souladu s ústavním zákonem č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., zabezpečení přístupu k celoživotnímu učení, a tím uplatnění na trhu práce. K tomu je zapotřebí postupně realizovat aktivity uvedené v DZ HMP 2012 - 2016, popřípadě je adekvátně přizpůsobovat měnícím se podmínkám ve společnosti.

Seznam použitých zkratk

ADHD	„Attention Deficit Hyperactivity Disorders“ - hyperaktivita s poruchou pozornosti
AP	Asistent pedagoga
AutoCAD	software pro navrhování ve 2D & 3D
AV ČR	Akademie věd ČR
CAD	Computer-aided design
CAM	Computer-aided manufacturing
CEFLA	Competence in English as a Foreign Language - hodnocení úrovně znalostí v anglickém jazyce
CEVELIT	Centrum celoživotního vzdělávání v elektrotechnice a IT
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
CLIL	metoda integrace obsahového (věcného) a jazykového vzdělávání
CN	číslicově řízené stroje
CNC	číslicově řízené stroje – vyšší úrovně
CPD	Centrum pro předškolní děti
ČMOS	Českomoravský odborový svaz
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČVUT	České vysoké učení technické
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR
DZ HMP	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy HMP
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FEU MHMP	odbor fondů Evropské unie MHMP
FZŠ	fakultní základní škola
G	gymnázium
HKP	Hospodářská komora hl. města Prahy
HMP	hlavní město Praha
ICT	informační a komunikační technologie
IP telefonie	přenos hlasového (telefonního) signálu prostřednictvím počítačové sítě
ISCED	International Standard Classification of Education
IT	informační technologie
JČU	Jihočeská univerzita
JPD 2	Jednotný programovací dokument 2
KÚ	krajský úřad
MČ	městská část
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MP	mzdové prostředky
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NNO	nestátní nezisková organizace
NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek, (zkratka z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique, nebo anglického Nomenclature of Units for Territorial Statistics) jsou územní celky vytvořené pro statistické účely
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NZZ	nová závěrečná zkouška
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OOP MHMP	odbor ochrany prostředí MHMP
OPPA	Operační program Praha - Adaptabilita

OPPK	Operační program Praha - Konkurenceschopnost
PedF UK	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
PILOT GP	CZ.04.3.07/3.1.00.1/0219 Tvorba a ověřování pilotních vzdělávacích programů ve vybraných pražských gymnáziích
PISA	Programme for International Student Assessment - Program pro mezinárodní hodnocení studentů
PPP	pedagogicko - psychologická poradna
RgŠ	regionální školství
RIGIPS	sádkartonové systémy a sádrové omítky
RHMP	Rada HMP
ROZ MHMP	odbor rozpočtu MHMP
RVP	rámcový vzdělávací program
SCIO	společnost zaměřená na testování žáků základních a středních škol
SMT MHMP	odbor školství, mládeže a tělovýchovy MHMP
SO	správní obvod
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SR	státní rozpočet
SŠ	střední škola
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠVP	školní vzdělávací program
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UK	Univerzita Karlova
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠE	Vysoká škola ekonomická
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
ZHMP	Zastupitelstvo HMP
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam použité literatury

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR, Praha 2011
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města. Prahy, Praha 2006 a 2008
- Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013, Praha 2007
- Operační program Praha – Adaptabilita, Praha 2007
- Programové prohlášení Rady hl. m. Prahy (vize pro Prahu 2020 & priority pro Prahu 2014), Praha 2011
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v hlavním městě Praze za školní rok 2008/09
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v hlavním městě Praze za školní rok 2009/10
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v hlavním městě Praze za školní rok 2010/11
- Národní ústav odborného vzdělávání – Uplatnění absolventů na trhu práce
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Český statistický úřad – Statistická ročenka hl. m. Prahy
- Český statistický úřad - Statistický bulletin - hl. m. Praha
- Ústav pro informace ve vzdělávání – Statistické ročenky školství

Seznam použitých materiálů

Materiály zpracované jednotlivými městskými částmi hlavního města Prahy

Stanoviska ředitelů vybraných středních škol

- Jiří Růžička, Gymnázium Jana Keplera, Praha 6, Parléřova 2
- Mgr. Miloslav Janeček, Střední odborná škola stavební a zahradnická, Praha 9, Učňovská 1
- Ing. Jiří Zajíček, Masarykova střední škola chemická, Praha 1, Křemencova 12
- PhDr. Jan Sehnal, Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická, Praha 1, Hellichova 22
- PhDr. Mária Janáková, Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola, Praha 4, 5. května 51
- PaedDr. Stanislav Drbout, Základní škola praktická a Praktická škola, Praha 2, Vinohradská 54

Stanoviska předsedů Asociací škol

- Jiří Růžička, Asociace ředitelů gymnázií
- Bc. Jiří Stárek, Asociace základních uměleckých škol

Seznam tabulek

Tab. č. 1 Rozložení obyvatelstva Prahy podle správních obvodů v letech 2001 – 2011	5
Tab. č. 2 struktura obyvatelstva HMP podle věkových skupin v letech 2001 - 2010	7
Tab. č. 3 Charakteristiky věkové struktury v letech 2001 - 2010 v HMP a ČR	8
Tab. č. 4 Vývoj a prognóza narozených dětí v letech 2010 - 2020	9
Tab. č. 5 Vývoj a prognóza dětí 3 – 5letých v letech 2010 - 2020	10
Tab. č. 6 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Praze a ČR – podle ISCED 97 (Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání), v %	10
Tab. č. 7 Zastoupení profesních tříd v Praze - podle KZAM (klasifikace zaměstnání), v %	11
Tab. č. 8 Míra nezaměstnanosti v Praze a v ČR v %	12
Tab. č. 9 Míra nezaměstnanosti v Praze a v ČR podle vzdělání (rok 2010) v %	13
Tab. č. 10 Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol podle jednotlivých kategorií vzdělání v Praze a v ČR v %	13
Tab. č. 11 Vybavení škol na území HMP počítači	15
Tab. č. 12 Průměrné mzdy (platy) pedagogických pracovníků v Praze a v ČR – procentní porovnání platů v Praze k ČR za roky 2008 - 2010	20
Tab. č. 13 Počty škol a školských zařízení a počty dětí, žáků a studentů	22
Tab. č. 14 Počty žáků ZUŠ (včetně vzdělávání dospělých)	24
Tab. č. 15 Počty žáků ZUŠ všech zřizovatelů v jednotlivých oborech (včetně vzdělávání dospělých)	24
Tab. č. 16 Vývoj počtu účastníků v DDM zřizovaných HMP v letech 2002 – 2011	25
Tab. č. 17 Žáci s trvalým pobytem v jiném kraji – denní forma vzdělávání – SŠ zřizované HMP, soukromé, církevní	26
Tab. č. 18 Žáci s trvalým pobytem v jiném kraji – zřizovatel HMP a soukromý zřizovatel - denní forma vzdělávání	26
Tab. č. 19 Vývoj počtu asistentů a vynaložených finančních prostředků v HMP	28
Tab. č. 20 Byty pro DD	28
Tab. č. 21 Přehled financování v letech 2008 - 2011	29
Tab. č. 22 Prostředky vyčleněné HMP pro oblast podpory vzdělávání na území HMP v letech 2003 – 2012 (v tis. Kč)	29
Tab. č. 23 Vývoj počtu dětí ve věku 3 – 5 let	33
Tab. č. 24 PPP zřizované HMP	41
Tab. č. 25 Kvalifikovanost pedagogických pracovníků podle jednotlivých druhů škol zřizovaných HMP a MČ v %	48
Tab. č. 26 Výše mzdových prostředků a ONIV přímých v tis.Kč	50
Tab. č. 27 Orientační návrh provozních výdajů pro školy a školská zařízení zřizovaná HMP v letech 2012 - 2016 v tis.Kč	51

Seznam grafů

Graf č. 1 Kartogram - Změna počtu obyvatel v roce 2010 podle městských částí.....	6
Graf č. 2 Věkové složení obyvatelstva – HMP	7
Graf č. 3 Předpokládaná prognóza vývoje počtu obyvatel Prahy v uvedených věkových skupinách....	9
Graf č. 4 Vzdělanostní struktura v Praze a v ČR v roce 2010.....	11
Graf č. 5 Počet počítačů celkem na 100 žáků v základních školách v krajích ČR; 2010	16
Graf č. 6 Struktura klientů pedagogicko-psychologických poraden – zřizovatel HMP, školní rok 2010/2011	40
Graf č. 7 Kvalifikovanost pedagogických pracovníků podle jednotlivých druhů škol zřizovaných HMP a MČ v % za rok 2009	48
Graf č.8 Kvalifikovanost pedagogických pracovníků ve školách se SVP v % za rok 2009.....	49